

Valstiečių laikraštis

2024 m. lapkričio 12 d., antradienis • Nr. 84 (10420) • Leidžiamas nuo 1940 m. • Išsina antradieniais ir penktadieniais • Kaina 0,99 Eur

Karas – precedento neturintis iššūkis ūkininkams

Almantas Karčiauskas

Žemės ūkis yra viena pagrindinių Ukrainos ekonomikos sudedamųjų ir pagrindinis pragyvenimo šaltinis maždaug trečdaliui Ukrainos gyventojų. Dėl derlingos žemės gausos, palankių klimato sąlygų ir palyginti palankaus investicinio klimato Ukraina gali ne tik išmaitinti save, bet ir aprūpinti maistu milijonus žmonių Azijoje, Afrikoje, Artimuosiuose Rytuose ir kitur. Tačiau prasidėjus karui šalies žemės ūkis susidūrė su kritiniais iššūkiais, kurie gali turėti ilgalaikių pasekmių ne tik Ukrainos ūkininkams, bet ir viso pasaulio maisto tiekimui.

Prieš karą Ukrainos žemės ūkio augimo tempas buvo vienas didžiausių tarp kitų sektorių ir sudarė 10,9 proc. BVP. Tačiau Rusijos pradėta invazija į Ukrainą smarkiai sutrikdė šią sritį, keldama grėsmę maisto tiekimo grandinių saugumui Ukrainoje ir pasaulyje.

Iššūkiai dar neįveikti

Prieš karą Ukrainos žemės ūkio augimo tempas buvo vienas didžiausių tarp kitų sektorių (metinis augimo tempas siekė 5–6 proc.) ir sudarė 10,9 proc. BVP, o iki

2021 m. šiame sektoriuje surašyta 17 proc. vidaus užimtumo. Tačiau 2022 m. vasario 24 d. Rusijos pradėta invazija į Ukrainą smarkiai sutrikdė šią sritį, keldama grėsmę maisto tiekimo grandinių saugumui Ukrainoje ir pasaulyje. Tiksliai

niai Rusijos kariuomenės išpuoliai prieš Ukrainos žemės ūkį, pavyzdžiui, žemės ūkio objektų ir infrastruktūros apšaudymas visoje Ukrainoje, žemės ūkio paskirties žemės deginimas netoli aktyvių kovos veiksmų zonų, uostų blokada ir Kachovkos hidroelektrinės užtvankos sugriovimas, labai apsunkino Ukrainos žemės ūkio sektoriaus veikimą. Nors į eksportą orientuotos žemės ūkio įmonės patyrė milžiniškų nuostolių, ypač karo pradžioje, mažesni (čia Ukrainos masteliais, – red. past.) šeimos ūkiai ir bendrovės sugebėjo prisitaikyti prie ekstremalių sąlygų.

Nukelta į 2 p. ►

Orai Priepilnis
Saulė teka 07.43,
leidžiasi 16.22

Trečiadienis	Ketvirtadienis
+2° +1°	+4° +1°
Penktadienis	Šeštadienis
+4° +2°	+5° +3°

Šiandien skaitykite:

• „Ekonominė situacija Lietuvos žemės ūkyje yra sudėtinga“, – sako 7,8 ha ekologinį ūkį, kuriame vien vaistažolės užima kiek mažiau nei 1 ha, puoselėjanti ūkininkė Jūratė Rutkauskienė. Šiomet šis ūkis pripažintas vienu geriausių ekologinės gamybos ūkių Lietuvoje.

ŪKININKŲ ŽINIOS, 6 p. ►

• Prasidėjo „Metų automobilis 2025“ testai ir komisijos nariai realiomis sąlygomis tikrino elektromobilių deklaracijas. Tai reiškia, kad kiekvienas iš 12 konkurso elektromobilių turėjo vienodomis sąlygomis įveikti 200 km. Pirmą kartą konkurso istorijoje trasą įveikė visi.

TECHNIKOS KIEMAS, 10 p. ►

• Kai dienos trumpėja, dangus apsiniaukęs, o nuotaika prasta, pajudėkim link Plungės, kur jau pakeliui, prie kelio, Milašaičių kaime sušvinta daugybė moliūgų, skleisdami saulės šviesą. Ir mieste, ir jo priegose apstu ką pamatyti ir ką nuveikti.

SAVAS KAMPAS, 12 p. ►

Neturite po ranka „Valstiečių laikraščio“? Ne bėda – skaitykite mus internete www.valstietis.lt.

Jei norite diskutuoti, patarti ar paklausti – prisijunkite prie mūsų paskyros feisbuke Valstietis.lt ir „Valstiečių laikraštis“.

O patogiausia – jei į savo mobilųjį telefoną iš „Google Play“ atsisiųsite nemokamą programėlę „Valstietis LT“.

Visos naujienos – mobiliajame telefone!

www.valstietis.lt – tiesioginė, visą parą trunkanti TV kanalo „Настоящее время“ transliacija rusų k. apie įvykius Ukrainoje.

Karas – precedento neturintis iššūkis ūkininkams

◀ Atkelta iš 1 p.

„Prasidėjus karui mūsų vyriausybė ir jos tarptautiniai sąjungininkai ėmėsi įvairių priemonių maisto gamybai ir prekybai remti karo metu. Paprastai sakant, tai buvo tam tikrų mokesčių, tarifų ir kvotų sumažinimas, taip pat naujų sandėlių ir sausumos kelių Ukrainos žemės ūkio produktų eksportui kūrimas. Štai kažkiek mūsų grūdų dabar keliauja ir per jūsų šalį. Be to, Ukrainos vyriausybės agentūros, taip pat nepriklausomos nacionalinės ir tarptautinės ekspertų organizacijos nuolat vertina karo padarytą žalą žemės ūkiui ir aplinkai. Šio vertinimo pagrindu buvo parengtas ir Lugane pristatytas pokario Ukrainos atkūrimo ir plėtos planas, kurį pernai Londone vykusioje Ukrainos atkūrimo konferencijoje aptarė pasaulio lyderiai. Taigi, mechanizmai, saugantys šį ūkio sektorių, veikia, funkcionuoja ir pats žemės ūkio sektorius. Tačiau meluociau, jei sakytumėte, kad milžiniški iššūkiai jau įveikti“, – sako Roman Myshkovets, „PravdaTUT Lviv“ analitikas.

Nuostoliai skaičiuojami milijardais

Vien per pirmus metus karas Ukrainos žemės ūkiui padarė 8,72 mlrd. JAV dolerių nuostolių, o bendri nuostoliai per pirmus metus siekė 31,50 mlrd. JAV dolerių. Nuostolius sudarė iš dalies arba visiškai sunaikintos mašinos ir įranga, sandėliai, gyvuliai ir daugiamečiai sodiniai, taip pat pavogtos atsargos ir produktai, žemės ūkio paskirties žemė, kurią reikia apžiūrėti, išvalyti ir atkurti. Bendri nuostoliai apima gamybos nuostolius, pavyzdžiui, nenuimtą derlių, sumažėjusias gamybos apimtis, didesnes gamybos sąnaudas ir mažesnes į eksportą orientuotų prekių, pavyzdžiui, kviečių, miežių, kukurūzų ir saulėgrąžų sėklų, pardavimo kainas.

„Iššūkių mastą puikiai iliustruoja ir šis pavyzdys – vien dėl Kachovkos katastrofos žemės ūkis patyrė 25 mln. JAV dolerių

tiesioginių nuostolių, nes beveik 600 tūkst. ha dirbamos žemės neteko drėkinimo galimybės, o kita dalis dirbamos žemės buvo užlieta. Taip, mūsų plotai yra milžiniški, bet supraskite, kad net apie 30 proc. Ukrainos žemės ūkio paskirties žemės šiuo metu yra nederinama, nes ji yra laikinai okupuotose teritorijose arba yra nesaugi ūkininkauti dėl minų. Dažni Rusijos išpuoliai prieš Ukrainos elektrines kelia grėsmę Ukrainos pramoninės gyvulininkystės ir paukštinių kystės gamybos egzistavimui, kuri, kaip ir panaši gamyba kitose šalyse, labai priklauso nuo elektros energijos tiekimo. Pavyzdžiui, kritinė situacija, beveik virtusi ekologine katastrofa, susidarė dar 2022 m. gegužės mėnesį didžiausioje visoje Europoje Černobajvskos paukštynė Chersono srityje, kur dėl Rusijos aviacijos smūgių vietos elektrinė nugašo daugiau kaip 4 mln. paukštynė augintų vištų ir apie 700 tūkst. viščiukų“, – situaciją apibūdina analitikas R. Myshkovets.

Milžiniškų nuostolių pridurė net ir pakitusios logistikos sijos prasidėjus karui. Pirmosiomis karo

dienomis dėl didelio žemės ūkio įmonių išsklaidymo beveik visoje šalyje sutriko gamyba ir techniniai bei technologiniai ryšiai. Dėl to net tos žemės ūkio valdos, kurių žemė buvo už aktyvių karo veiksmų zonos ribų, negalėjo apdirbti savo laukų, nes buvo sutrikdytos tiekimo grandinės. Pavyzdžiui, pesticidai ir sėjos mašinos, kurios reikalingos sėjai, negalėjo būti išvežtos iš Ukrainos. Pavyzdžiui, pesticidai ir sėjos mašinos, kurios reikalingos sėjai, negalėjo būti išvežtos iš Ukrainos. Pavyzdžiui, pesticidai ir sėjos mašinos, kurios reikalingos sėjai, negalėjo būti išvežtos iš Ukrainos.

Trūksta trąšų, dyzelino ir žmonių

Sumažėjo trąšų ir specializuotų augalų apsaugos produktų importo kiekis, o tai neigiamai veikia derlių ir kenkia žemės kokybei. Dėl karo Ukrainos žemės ūkio įmonės buvo priverstos ieškoti naujų trąšų tiekimo šaltinių, nes tradicinis tiekimo grandinės iš Rusijos ir Baltarusi-

R. Myshkovets: „Iššūkių mastą puikiai iliustruoja ir šis pavyzdys – vien dėl Kachovkos katastrofos žemės ūkis patyrė 25 mln. JAV dolerių tiesioginių nuostolių, nes beveik 600 tūkst. ha dirbamos žemės neteko drėkinimo galimybės, o kita dalis dirbamos žemės buvo užlieta.“

jos tapo nepasiekiamos. Anksčiau šios šalys buvo pagrindiniai kalio ir kitų trąšų tiekėjai. Dabar Ukrainos ūkininkai trąšas perka iš Lenkijos, Vokietijos, Uzbekistano, Maroko ir Jordanijos. Pavyzdžiui, bendrovės „OCP Group“ iš Maroko ir „Arab Potash Company“ iš Jordanijos pristatė didelės apimties kalio ir kitų sudėtinių trąšų krovinius į Ukrainą.

„Visgi patenkinti pilną Ukrainos trąšų poreikį sudėtinga dėl didelių transporto išlaidų ir logistikos kliūčių. Ukrainai vis dar trūksta kalio trąšų, nes pasaulinė kalio paklausa auga, o jos tiekimas yra labai koncentruotas tam tikrose rinkose. Maža paslaptis, kad rinkoje yra ir tų pačių rusiškų ar baltarusiškų trąšų, tačiau jos dabar mūsų šalį pasiekia su Vidurinės Azijos šalių kilmės dokumentais. Niekur nedingsi, užsidirba tarpininkai. Beje, panašios problemos ir dėl dyzelino kuro. Prieš karą šalis nemažą dalį dyzelino importuodavo iš kaimyninių šalių, įskaitant Rusiją ir Baltarusiją, tačiau vėliau šie importai buvo nutraukti. Dėl to Ukrainos įmonės pradėjo ieškoti alternatyvų Vakarų šalyse, tokiose kaip Lenkija ir Vengrija, taip pat kituose ES regionuose. Čia pasitaiko net ir painokų schemų. Štai žinau keletą didesnių žemės ūkio bendrovių, kurios dyzeliną automobalinėmis cisternomis

veža iš Šiaurės Europos. Kilmės dokumentai skandinaviški. Tačiau visi supranta, kad tą dyzeliną skandinavam veža Europoje registruota, bet rusų kapitalo įmonė. Ironija, bet tokiu būdu mūsų ūkininkai kartais naudoja rusišką kurą, nors mūsų kariai tolimo veikimo bepilvėms orlaiviams tikrai sėkmingai naikina Rusijos naftos perdavimo įmonių rafinerijas“, – taip apie paimtus trąšų poreikį sudėtinga dėl didelių transporto išlaidų ir logistikos kliūčių. Ukrainai vis dar trūksta kalio trąšų, nes pasaulinė kalio paklausa auga, o jos tiekimas yra labai koncentruotas tam tikrose rinkose.

Daugeliui ūkininkų trūksta lėšų investicijoms į būtiną įrangą, trąšas ir darbo jėgą. Karas pablogino finansinę situaciją daugelio Ukrainos žemdirbių, nes dėl neapibrėžtumo ir rizikos ūkininkai sunkiai gauna paskolas ir kitas finansines priemones. Finansų trūkumas lemia, kad daugelis jų negali pradėti arba tinkamai vykdyti savo veiklos, o tai tiesiogiai veikia ir bendrą žemės ūkio produktyvumą bei šalies ekonominę būklę. Trūksta ne tik lėšų, trūksta ir pačių žmonių.

„Ne tik pinigai, užkirsti eksporto keliai bei užminuoti pasėliai, bet paprastai kaimo gyventojų žūtys kare daro įtaką šalies žemės ūkio sektoriui. Daugybė žemdirbių ši-

mų prarado artimuosius, o dėl to ženkliai sumažėjo ir darbo jėgos pasiūla kaimo vietovėse. Mano kraštuose, kad ir toli nuo fronto, pasi-vaikščiokite pro kaimelių kapines. Pamatysite, kiek ten atgulė žuvusių ir privačių žemės savininkų asociacijos garbės prezidentas Mykola Strizakas.

Teke ieškoti naujų eksporto kelių

Rusijos vykdomi išpuoliai prieš uostus ir transporto infrastruktūrą yra dar vienas svarbus veiksnys, trukdantis eksportuoti Ukrainos žemės ūkio produkciją. Prieš karą Ukraina eksportavo didelę dalį savo grūdų per Juodosios jūros uostus, tačiau šie uostai buvo blokuoti arba stipriai apgadinti. Sutrikdžius Juodosios jūros grūdų eksporto maršrutus, Ukrainos eksportuotojai patiria sunkumų bandydami ieškoti alternatyvių logistikos kelių per ES

M. Strizakas: „Mano kraštuose pasivaikščiokite pro kaimelių kapines. Pamatysite, kiek ten atgulė žuvusių ir privačių žemės savininkų asociacijos garbės prezidentas Mykola Strizakas.“

orientuotą Ukrainos žemės ūkį ir sukėlė precedento neturinčią pasaulinę maisto krizę.

„Prisiminkime 2022 m. žinių tarnybų reportažus. Tarp pagrindinių naujienų tuomet buvo ne tik karo veiksmų reikalai, bet ir milžiniška maisto tiekimo grandinių krizė. Tuomet daugiau kaip 25 mln. tonų grūdų atsідūrė Ukrainos grūdų saugyklose ir uostuose.

„Nuolatinis nesaugumas, psichologinis stresas ir netikrumas dėl ateities paveikė daugelio ūkininkų ir jų šeimų gyvenimą. Stresas dėl artimųjų, prieš karioomenės vykdomų veiksmų ir nuolatinių grėsmių neteikia ūkininkams susikoncentruoti į darbą ir užtikrinti produktyvumo. Žinokite, kad tai taip pat turi įtakos darbo efektyvumui ir ūkininkavimo rezultatams“, – esamą situaciją apibūdina M. Strizakas.

Ukrainos žemės ūkis susiduria su precedento neturinčiais iššūkiais, kurie kyla tiek dėl tiesioginio fizinio turto praradimo ir sunaikinimo, tiek dėl sudėtingų ekonominių bei psichologinių aplinkybių. Šios problemos ne tik trikdė šalies ekonomiką, bet ir kelia grėsmę pasaulio maisto tiekimo stabilumui. Ilgalaikis šių problemų sprendimas reikalauja didelių investicijų ir plataus masto tarptautinės paramos, įskaitant teritorijų išminavimą, infrastruktūros atkūrimą, ūkininkų finansinę paramą ir alternatyvių eksporto kanalų kūrimą.

Precedento neturintys iššūkiai

Vien per pirmus metus karas Ukrainos žemės ūkiui padarė 8,72 mlrd. JAV dolerių nuostolių, o bendri nuostoliai siekė 31,50 mlrd. JAV dolerių. Šios šalies žemės ūkio sektorius susiduria su kritiniais iššūkiais, kurie gali turėti ilgalaikių pasekmių ne tik Ukrainos ūkininkams, bet ir viso pasaulio maisto tiekimo grandinėms.

Atskirk grūdus nuo pelų

Melagienų karas prieš JAV: pradžia

Buvusi Valstybės sekretorė H. Clinton buvo laikoma pagrindine kliūtimi Rusijos siekiams.

Rusijos platinamose melagienose D.Trumpas buvo vaizduojamas kaip alternatyva „korumpuotam JAV politiniam elitui“.

Alvydas Budraitis

Praejusią savaitę įvyko JAV prezidento rinkimai, kuriuos įtikinamai laimėjo buvęs JAV prezidentas, Respublikonų partijos kandidatas Donaldas Trumpas, įveikęs demokratų kandidatę Kamalą Harris. Apie šiemetinių rinkimų batalijas politikos specialistai dar tars savo žodį, o mes šiulome prisiminti 2016 m. JAV prezidento rinkimus, kuriuose, siekiant daryti įtaką rinkėjams JAV, jau aiškiai buvo matyti Maskvos ranka.

Kodėl tiko D.Trumpas?

Rusija jau seniai naudoja dezinformaciją ir melagenas kaip įrankį siekdama paveikti politinius procesus užsienyje, ypač JAV ir ES šalyse. Tačiau tikrąją masinės dezinformacijos, melagienų suklestėjimo ir tiesioginio kišimosi į kitos šalies rinkimus pradžia laikomi 2016 m. vykę JAV prezidento rinkimai, kuriuose varžėsi respublikonų kandidatas D.Trumpas ir demokratė Hillary Clinton.

Per 2016 m. JAV prezidento rinkimus Rusija aiškiai palaikė D.Trumpą, nes jo politika ir požiūris atitiko Kremliaus strateginius tikslus. Tuo tarpu buvusi valstybės sekretorė H.Clinton buvo laikoma pagrindine kliūtimi Rusijos siekiams, todėl prieš ją buvo pradėta melagienų kampanija.

Kodėl Rusijai buvo naudingas Trumpas? Pirmiausia, Rusijai patiko prorusiška D.Trumpo retorika – jis kartą išreiškė palankumą Vladimirui Putinui ir kritikavo NATO, kuris yra pagrindinė Rusijos karinių interesų kliūtis Europoje. D.Trumpas taip pat siūlė susvėlinti sankcijas, įvestas po Krymo aneksijos.

D.Trumpas savo rinkiminėje kampanijoje daugiausia dėmesio skyrė šalies vidaus politikai ir reikalams, „America First“ („Pirmiausia – Amerika“) doktrinai, kuri žadėjo sumažinti JAV įsitraukimą į

tarptautinius konfliktus, paliekant daugiau erdvės Rusijos įtakai. Rusija matė, kad D.Trumpo kandidatūra didina politinę poliarizaciją JAV, o tai silpnina demokratiją ir sumažina JAV įtaką pasaulyje.

Tuo tarpu H.Clinton, būdama JAV Valstybės sekretore, buvo griežtai nusistaciavusi prieš Rusijos interesus, aktyviai rėmė sankcijas prieš Rusiją po 2014 m. invazijos į Ukrainą ir kritikavo Kremliaus režimą dėl žmogaus teisių pažeidimų prieš autoritarizmo stiprinimo. Rusija tikėjo, jog, tapusi JAV prezidente, H.Clinton būtų palaikiusi griežtą sankcijų politiką ir skatintų glaudesnę NATO partnerystę.

Siekis – diskredituoti rinkimus

2016 m. JAV prezidento rinkimai tapo reikšmingu momentu dezinformacijos istorijoje. Išsamūs tyrimai atskleidė, kad jau tada Rusija pradėjo aktyviai naudoti melagingas naujienas (angl. *fake news*) ir propagandą, siekdama pakirsti pasitikėjimą JAV demokratija, kuri nepasitikėjimą rinkimų sistema ir skatinti abejones dėl rezultatų teisingumo. Šios dezinformacijos kampanijos buvo gerai suplanuotos ir plačiai vykdomos pasitelkiant socialinius tinklus, fiktyvias naujienų svetaines ir „trolių fermas“.

Rusijos dezinformacijos kampanija buvo grindžiama keliomis pagrindinėmis temomis, kurių pagrindinė – Demokratų partijos diskreditacija. Melagienos buvo nukreiptos prieš H.Clinton – skleista dezinformacija apie neva pašlijusią jos sveikatą, teigiant, kad ji sunkiai serga ir nesugeba atlikti prezidentės pareigų. Be to, platinti gandai apie tariamus korupcijos skandalus, įskaitant melagingas istorijas apie Clinton fondo nelegalią veiklą ir „pay-to-play“ schemą, susijusią su H.Clinton ir jos vadovaujama Valstybės departamentu.

„Pay-to-play“ yra sąvoka, kuri reiškia, kad asmenys ar įmonės gali įgyti politinę įtaką ar paslaug-

as per finansines aukas arba dovanas. Rusijos skleistose melagienose buvo akcentuojama mintis, kad H.Clinton, eidama JAV valstybės sekretorės pareigas, gavo didelę auką savo ir vyro, buvusio JAV prezidento Billo Clintono, fondui mainais į palankius sprendimus stambiajam verslui.

Viena iš labiausiai eskaluotų istorijų buvo susijusi su „Uranium One“ sandoriu – teigta, kad H.Clinton „pardavė“ JAV urano atsargas Rusiškai mainais į dosnias aukas jos įkurtam ir valdomam fondui. Realybėje H.Clintono vaidmuo šiame sandorįje buvo minimalus, o galutinį sprendimą priėmė specialus vyriausybės komitetas ir prezidentas Barackas Obama, remdamiesi nacionalinio saugumo vertinimais. Jokių įrodymų apie neteisėtus H.Clinton veiksmus nebuvo pateikti, tačiau ši istorija sulaukė didelio atgarsio dešinėms pakraipos žiniasklaidoje ir buvo plačiai išnaudota Rusijos dezinformacijos kampanijoje.

Šios dezinformacijos tikslas buvo keliagubas. Pirmia, melagienos apie „pay-to-play“ schemą siekė sukelti nepasitikėjimą H.Clinton kaip kandidatė ir abejonę jos moralinėmis sąvybėmis. Antra, šios istorijos skatino plačią diskusiją apie korupciją JAV politikoje, silpnindamos pasitikėjimą visa demokratine sistema. Be to, melagienos buvo skirtos sustiprinti respublikonų kandidatą D.Trumpo poziciją, vaizduojant jį kaip „sistemoms pašalietį“, kuris kovoja su „korumpuotu politikos elitu“. Rusija siekė skatinti poliarizaciją JAV visuomenėje. H.Clinton – skleista dezinformacija apie neva pašlijusią jos sveikatą, teigiant, kad ji sunkiai serga ir nesugeba atlikti prezidentės pareigų. Be to, platinti gandai apie tariamus korupcijos skandalus, įskaitant melagingas istorijas apie Clinton fondo nelegalią veiklą ir „pay-to-play“ schemą, susijusią su H.Clinton ir jos vadovaujama Valstybės departamentu.

„Pay-to-play“ yra sąvoka, kuri reiškia, kad asmenys ar įmonės gali įgyti politinę įtaką ar paslaug-

Be socialinių tinklų, buvo naudojamos fiktyvios naujienų svetainės, kurios skelbė tariamai patikimą informaciją apie H.Clinton korupcijos skandalus. Šios svetainės savo išvaizda ir panašiais pavadinimais imituodavo tikrą žiniasklaidą, tačiau jų tikslas buvo skleisti dezinformaciją ir sustiprinti sąmokslų teorijas.

Melagienos apie „pay-to-play“ schemą padarė didelę įtaką rinkėjų nuomonei. Nors tiesioginis poveikis rinkimų rezultatams yra sunkiai išmatuojamas, šios dezinformacijos kampanijos padidino visuomenės poliarizaciją ir paskatino abejones dėl rinkimų proceso bei politinių veikėjų sąžiningumo. Rusijos veiksmai pademonstravo, kaip veiksmingai dezinformacija gali būti naudojama geopolitiniams tikslams pasiekti.

„Pizzagate“ sąmokslų teorija

Viena labiausiai paplitusių melagienų buvo „Pizzagate“ sąmokslų teorija, teigusi, kad H.Clinton ir kiti Demokratų partijos lyderiai dalyvauja slaptoje pedofilų organizacijoje, veikiančioje iš Vašingtone esančios pica restoranų tinklo „Comet Ping Pong“.

Ši Rusijos platinama sąmokslų teorija teigė, kad Demokratų partijos lyderiai, įskaitant ir pačią H.Clinton, dalyvavo vaikų prekybos ir pedofilijos tinkluose, veikiančiuose iš vieno „Comet Ping Pong“ tinklo restoranų. Nors šie kaltinimai buvo visiškai nepagrįsti, melagienos greitai išplito socialiniuose tinkluose ir kraštutinių dešiniųjų platformose.

Rusijos „Internet Research Agency“ ir dešiniųjų aktyvistai, naudodami socialinius tinklus „Facebook“ ir „Twitter“ (dabar – „X“), sukūrė tūkstančius fiktyvių paskyrų, kurios skleidė dezinformaciją apie tariamus nusikaltimus. Rusijos „trolių“, naudodami tūkstančius netikrų anketų, platino naujienas, imitavo diskusijas tarpusavyje ir naudodami grotažymes (angl. *hashtag*) #Pizzagate, kasdien pasiekdavo milijonus vartotojų.

Nors ši Rusijos sukurta sąmokslų teorija neturėjo jokio realaus pagrindo, poveikis rinkimų rezultatams buvo milžiniškas. Diskusijos apie galimą pedofiliją socialiniuose tinkluose netlė išstius mėnesius ir netgi vieną ginkluotą vyrą, ieškantį tariamų įkalčių, paskatino įsiveržti į restoraną „Comet Ping Pong“ ir bandyti „išvaduoti“ tariamus vaikus, laikomus įkaitais. Šis pavyzdys parodė, kokios pavojingos gali būti melagingos naujienos, kai jos pasiekia pažeidžiamus žmones.

Tikslas – visuomenės supriešinimas

Rusijos tikslas buvo diskredituoti H.Clinton ir Demokratų partiją, skatinti pasitikėjimą JAV demokratinėmis institucijomis mažėjimą bei didinti visuomenės poliarizaciją.

Melagienos taip pat siekė padėti D.Trumpui sustiprinti savo pozicijas rinkimuose, pavaizduojant jį kaip alternatyvą „korumpuotam elitui“.

Rusija taip pat išnaudojo jautrias socialines temas, tokias kaip rasiniai konfliktai, policijos smurtas ir imigracija. Sukurtos melagingos žinutės siekė didinti susiskaldymą tarp skirtingų visuomenės grupių, skatinti radikalizaciją ir mažinti pasitikėjimą valdžia.

Melagienų platinimo būdai

Rusija naudojo įvairias priemones, kad melaginga informacija pasiektų kuo daugiau žmonių. „Facebook“, „X“ ir „Instagram“ tapo pagrindiniais Rusijos dezinformacijos įrankiais. Pasitelkus fiktyvias paskyras, kurios atrodė kaip tikrų JAV gyventojų, buvo platinami įrašai, skatinantys socialines įtampas ir politinę poliarizaciją. Pavyzdžiui, viena „Facebook“ puslapio „Blacktivist“ kampanija skatino afroamerikiečių nepasitikėjimą policija ir rinkimų sistema.

Rusijos „Internet Research Agency“ (stolių ferma“) aktyviai kūrė melagingus įrašus ir diskusijas. „Botai“ – automatinės programos – platino melagenas dideliu mastu, siekdami sukurti įspūdį, kad ši informacija yra populiari ir plačiai palaikoma.

Poveikis rinkimų rezultatams

Rusijos dezinformacijos kampanijos tikslas buvo ne tik padėti Trumpui laimėti, bet ir sukelti ilgalaikį nepasitikėjimą JAV demokratine sistema. Tyrimai rodo, kad milijonai amerikiečių buvo pasiekę šių melagienų. Pavyzdžiui, „Facebook“ pripažino, kad Rusijos „Internet Research Agency“ sukurtas turinys pasiekė apie 126 mln. vartotojų.

Nors tiesioginio ryšio tarp Rusijos melagienų ir rinkimų rezultatų nėra įmanoma tiksliai nustatyti, neabejotina, kad šios dezinformacijos kampanijos padidino visuomenės poliarizaciją ir skatino abejones dėl rinkimų proceso teisingumo.

Rusijos melagienų naudojimas per 2016 m. JAV prezidento rinkimus parodė, kaip efektyviai dezinformacija gali būti panaudota siekiant politinių tikslų. Šios kampanijos prisidėjo prie demokratijos erozijos, skatinamos nepasitikėjimą JAV institucijomis ir visuomenės susiskaldymą.

Dezinformacija tapo pagrindine geopolitinės kovos priemone, o jos poveikis tebesitęsia iki šiol, primindamas būtinumą stiprinti informacinį atsparumą ir kovoti su melagingos informacijos plitimu. Kovoti su šia grėsme būtina per visuomenės švietimą, technologinių platformų reguliavimą ir stipresnį tarptautinį bendradarbiavimą.

„Auga Group“ pradeda restruktūrizaciją

K.Juščius: „Augantys kaštai sumažino grupės galimybes konkuruoti ES šalių rinkose.“

Ekologiško maisto ir tvaraus ūkininkavimo įmonių grupė „Auga“ inicijuoja bendrovės restruktūrizaciją, per „Nasdaq“ biržą pirmadienį pranešė bendrovė.

Bendrovės valdybos sprendimu gruodžio 4 d. šaukiamas neeilinis višutinis akcininkų susirinkimas, kur planuojama priimti sprendimą dėl restruktūrizavimo proceso, dėl kurio vėliau ketinama kreiptis į teismą.

Norint atkreipti rinkos dalyvių dėmesį, „Nasdaq Vilnius“ taip pat bendrovei suteikė stebimojo statusą. Procesas bus pradedamas siekiant užtikrinti veiklos tęstinumą, ilgalaikį mokumą ir vykdyti įsipareigojimus kreditoriams. Kol kas „Auga“

neribotam laikui atideda technologijų vystymo planus ir investuos į žemės ūkį, biometano gamybą ir galutinių vartotojų skirtų produktų tiekimą.

„Kurį laiką savo energiją skyrėme tam, kad pasiektume susitarimus su finansinėmis institucijomis dėl ilgalaikių paskolų atidėjimo ir dalies turto pardavimo, kad mums nereikėtų imtis restruktūrizacijos proceso. Tačiau bendro sutarimo šandien neturime ir šių tikslų įgyvendinimui yra reikalingas papildomas laikas“, – pranešime teigė „Auga Group“ valdybos pirmininkas Kęstutis Juščius.

Bendrovės teigimu, pastaruosius 5 metus grupė susidūrė su išaugusių gamybos kaštų, kurių nekompen-

savo parduotos produkcijos kainos, iššūkiams, taip pat sparčiai kylančiomis žemės ūkio paslaugų kainomis, augančiais darbuotojų atlyginimais. „Auga“ teigimu, darbuotojų skaičiai nekinant, jų atlygio fondas dėl infliacijos padidėjo 9 mln. eurų. Gamyboje dirbančių žmonių atlyginimų fondas išaugo nuo 11,7 mln. iki 19,1 mln. eurų, arba 63 proc., o administracijos darbuotojų – nuo 4,2 mln. iki 5,7 mln. eurų, arba 35 proc.

Augantys kaštai, anot K.Juščiaus, sumažino grupės galimybes konkuruoti ES šalių rinkose. Grupės investicijos į efektyvumą konkuravo su strateginiais tvarumo ir inovacijų projektais. Be to, išaugusios palūkanos ir dėl to padidėję skolos aptaravimo kaštai dar labiau sumažino galimybes investuoti į veiklos efektyvumo priemones.

Padėčiai stabilizuoti grupė ėmėsi sprendimų, kurių teigiama įtaka „Auga“ veiklos rezultatams indėlių duos tik vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu.

„Auga Group“ ir jos įmonės tiek iki restruktūrizavimo plano patvirtinimo, tiek jį patvirtinus vykdydabar vykdomas augalininkystės, gyvulininkystės, grybų auginimo ir galutiniams vartotojams skirtų produktų tiekiemo veiklas.

Spalio pabaigoje „Auga“ grupės netiesiogiai kontroliuojama bendrovė „Agrobokštai“ laiku neišpirkė 6 mln. eurų vertės obligacijų. Įmonės teigimu, nors obligacijų išpirkimas vėluos užtrukus refinansavimo procesui, bendrovės įsipareigojimai investuotojams nesikeičia.

Parengta pagal Eltą

Nedarbas per mėnesį sumažėjo

Lapkričio 1 d. Užimtumo tarnyboje buvo registruota 152,9 tūkst. darbo ieškančių asmenų – 4,7 tūkst. mažiau nei prieš mėnesį. Kaip praneša Užimtumo tarnyba, šalyje registruotas nedarbas per mėnesį sumažėjo 0,3 proc. punkto ir lapkričio pradžioje siekė 8,4 proc.

Pabrėžiama, kad nedarbas mažėjo 45 iš 60 šalies savivaldybių. Didžiausias šio rodiklio mažėjimas buvo fiksuojamas Kalvarijoje (1 proc. punktu), Kazlų Rūdoje ir Šakiuose (po 0,8 proc. punkto).

Vis dėlto, tarnybos duomenimis, kai kuriose savivaldybėse šis rodiklis, pasibaigus šiltajam sezonui, išaugo. Skaiciuojama, kad Neringoje nedarbas išaugo 0,9 proc. punkto, o Birštone ir Palangoje – po 0,5 proc. punkto. Lyginant su tuo pačiu praėjusių metų laikotarpiu, šalies registruotas nedarbas yra 0,2 proc. punkto didesnis.

Kaip praneša Užimtumo tarnyba, spalį į darbo rinką sugrįžo 21,8 tūkst. asmenų. Tai 3,5 tūkst. (19,1 proc.) daugiau nei prieš metus, bet 12 proc. mažiau nei rugsėjį. Pažymima, kad daugiau gyventojų rinkosi savarankišką veiklą pagal verslo liudijimus – ją pradėjęs 8,6 tūkst. asmenų. Tai 1,2 proc. daugiau nei pernai tuo pačiu metu.

Skaiciuojama, kad rudens viduryje darbdaviai Užimtumo tarnybos laisvų darbo vietų platformoje paskelbė

15,1 tūkst. darbo pozicijų – 6,6 proc. mažiau nei rugsėjį. Darbo pasiūlymų skaičiaus sumažėjimas labiausiai fiksuojamas apgyvendinimo ir maitinimo sektoriuje bei švietimo srityje, kur darbuotojų paieška rudeni įprastai būna pasyvesnė. Taip pat nurodoma, kad mažiau laisvų vietų paskelbė statybos sektorius ir prekybos įmonės.

Tuo metu apdirbamosios gamybos įmonėse siūlomų darbo vietų skaičius ūgtelėjo. Jose buvo užfiksuotas didžiausias laisvų darbo vietų skaičius nuo metų pradžios – 3,1 tūkst. Daugiausiai darbo pasiūlymų darbdaviai paskelbė didžiųjų miestuose – Vilniuje (3,6 tūkst.), Kaune (2,1 tūkst.) ir Šiauliuose (1,4 tūkst.), praneša Užimtumo tarnyba.

Akcentuojama kad labiausiai dirbančių gyventojų skaičius padidėjo švietimo ir sveikatos priežiūros srityse, o sumažėjo transporto ir saugojimo, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų teikimo užsiimančiose įmonėse.

Parengta pagal Eltą

Regionų partija atliks auditą dėl J.Pinskaus išleistų lėšų

Lietuvos regionų partija inicijuoja auditą dėl buvusio pirmininko J.Pinskaus galimai neteisėto lėšų panaudojimo.

Pasikeitus partijos vadovybei, Lietuvos regionų partija inicijuoja auditą dėl buvusio pirmininko Jono Pinskaus galimai neteisėto lėšų panaudojimo. Pask laikinai pirmininkaujant Vytauto Kamblevičiaus, prieš pat paliekant lyderio postą, politikas vos per kelias dienas išleido bene 90 tūkst. eurų.

„Kalbėjo 25 skyrių pirmininkai ir jie pastebėjo, kad tos lėšos gali būti švaistomos. <...> jis padarė tam tikrą pamokėjimą, kurie nesusiderinti nei su valdyba, nei su štabu“, – Eltai teigė V.Kamblevičius, pridurdamas, kad šie mokėjimai atlikti prieš pat J.Pinskaus atsistatydinimą.

kitų partijos skyrių, kandidatų veiklą ir motyvaciją“, – rašoma partijos pranešime spaudai.

Seštadienį vykusiame tarybos posėdyje diskutuojant apie praėjusių rinkimus, J.Pinsku nuspręsta pašalinti iš partijos narių. Tuo metu posėdyje dalyvavusi Širvintų rajono

merė ir Lietuvos regionų partijos vicepirmininkė Ž.Pinskuvienė pati nutraukė savo narystę.

„Posėdyje dalyvavo ir partijos pirmininko pavaduotoja Ž.Pinskuvienė. Po 25 skyrių pirmininkų pasikalbimų išgirdusi, kad visi tarybos nariai kritiškai vertina jos veiklą,

Švietimo ir kultūros projektas jaunimui

M. K. ČIURLIONIŲ

Svėdasų Juozo Tumo-Vaižganto gimnazija

Lapkričio 14 d., 12.00 val., ketvirtadienis

J. Tumo-Vaižganto g. 103, Svėdasai

INTERAKTYVI PAMOKA APIE M. K. ČIURLIONIŲ, JO IDĖJAS IR VERTYBES

Projekto kuratorė GRETA RIMŠELYTĖ

Muzika atliks violončelininkė Nahee Delia Shin (Pietų Korėja)

Pamokos metu bus pristatyti M. K. ČIURLIONIŲ dailės kūriniai

(Užs. 149)

Įgyvendino svajonę – susikūrė netradicinį ūkį

Rima Kazakevičienė
VL Žurnalistė

„Jeigu gyvename, tai ir išgyvename. Svelniai pasakius, ekonominė situacija Lietuvos žemės ūkyje yra sudėtinga, bet aš manau, kad žmogui reikia džiaugtis tuo, ką turi“, – teigė Karpieju kaimo (Gražiškių sen., Vilkaviškio r.) 7,8 ha ekologinį ūkį, kuriame vien vaistažolės užima kiek mažiau nei 1 ha, kartu su vyru Rimu puoselėjanti ūkininkė Jūratė Rutkauskienė. Šiemet šis ūkis pripažintas vienu iš penkių geriausių ekologinės gamybos ūkių Lietuvoje.

Ėjo viena kryptimi

Džiaugdamasi svariu įvertinimu, ūkio šeimininkė minėjo, kad šiemet baigė jau 19-ąją savo žolynų rinkimo sezoną. Kad tapo vienu iš konkurso „Geriausias 2024 m. ekologinės gamybos ūkis“ nominantų, buvo ir staigmena, ir įpareigojimas ateičiai. Šiame konkurse iš pradžių varžėsi apie 2 tūkst. ūkių, iš kurių buvo atrinkti 20, o vėliau beliko tik 5 geriausi, tarp jų – ir Vilkaviškio rajono vaistažolininkės J. Rutkauskienės ūkis.

Ar šie metai buvo palankūs vaistažolininkystei – žolininkystei, Jūratės teigimu, atsakyti sudėtinga, nes kiekvienais metais turi savitumą ir niekada nebus taip, kad visiems augalams būtų gerai. „Vieni mėgsta kaitrą, kiti – drėgmę, tai kurie mėgsta saulę, o kiti kaip tik nori šešėlio, nes

nemėgsta saulės kaitros. Tad visada būna ir patenkintų, ir tų, kurie nelaimingi“, – paprastai gyvenimiškai aiškino vaistažolių augintoja. Jos pastebėjimu, šiemetis sezonas pateikė išbandymų – teko išgyventi pavasarinę sausrą, įveikti vasaros karščius. Pastaruoju metu besikeičiantis klimatas jaučiamas ir vaistažolininkystėje. „Bet klimatas, kaip ir gyvenimas, keičiasi – nieko nėra pastovaus. Pas mus, kaip kokioje Čekijoje, viskas buvo labai anksti. Maždaug mėnesiu anksčiau pražydo žolynai negu buvo įprasta“, – gamtos siurprizų nekaltino ūkininkė.

Savo ekologiniame ūkyje Jūratės šeima augina per 100 įvairiausių vaistinių ir prieskoninių augalų, kuriuos jau daug metų sertifikuoja kaip tautinio paveldo produktus. Anot Jūratės, tam, kad galėtų sertifikuoti tautinį paveldą, vienas iš pagrindinių reikalavimų – daugiau nei 50 proc. visų darbų turi būti atliekama rankomis. Toks ir yra jos ūkis.

Ūkio šeimininkės įsitikinimu, šios tradicijos atėjo iš jos senelių, prosenelių. Tautinio paveldo produktų sertifikavimas J. Rutkauskienei yra labai brangus, nes šias tradicijas ji perėmė iš savo protėvių. Nuo pat pirmojo sezono buvo sertifikavę ekologinį ūkį ir ekologinį perdirbimą, o vėliau sukūrė dar ir tautinio paveldo produktų sertifikato. Kad taptų tokiais, kokie yra šiandien, prireikė 20 metų.

Tarp tautinio paveldo produktų – ūkyje užauginti ir paruošti prie-

J. Rutkauskienė: „Man kaimas kaip Havajai. Kai nusipirkome sodybą, tuo metu – prieš 20 metų – net paprastų vaistažolių, kokio debesylo ar sukatzolės, niekur negalėjai gauti nusipirkti. Po truputį išsirutuliojo vaistažolininkystė.“

taip užsteltų žolės, todėl šeimininkai privalo apginti vaistinius augalus nuo kitų augalų.

Kartais tenka jautesiems augalams pagelbėti peržieme, tuomet jie nenupjauna antžeminės dalies, ją palieka žiemai. Per 19 sezonų du kartus buvo visiškai iššalusios melisos. Pasak Jūratės, melisos yra puikiai augantys augalai, bet, galbūt, buvo toks momentas, kai neužsniogo ir stipriai pašalo, ir tai pakenkė. Pavasarį aiškiai mato, kuris augalas gyvas, kuris jau neperžimojęs. Kai vasaros pabaigoje persodina mažus augaliukus, rudenį juos truputį pamulčiuoja.

Auginti vienos rūšies vaistažolės dideliame plote ir paruošti derlių perdirbimui tonomis jie nesusi-gundė. Ūkininkės tikinimu, būna taip, kad ekologiniame lauke užpuola amarai ar kiti kenkėjai, tada yra didelė rizika prarasti visą derlių.

„Visų pirma, mes tiek neišsiplėtė, nes jeigu augintume didelius kiekius vienos rūšies vaistažolių, reikėtų ir didelių apimčių džiovyklų. Mūsų ūkis mažas, bet orientuotas į platesnį asortimentą ir į mažesnius kiekius“, – jų pasirinkimą aiškino Jūratė.

Ji minėjo, kad mažame ūkyje viena, be šeimos narių pagalbos, niekaip „neišlaviruotų“. Lauko darbus, vaistažolių džiovinimus visada užbaigia iki lapkričio 1 dienos. Jeigu sėjimo, auginimo sezonas turi pradžią ir pabaigą, tai darbas su vaistažolėmis, anot Jūratės, ūkyje nenutrūksta, kaip ir produkcijos pardavimai – tęsiasi visus metus. Vaistažolių rūšiavimas, paruošimas, smulkinimas, fasavimas – viskas daroma rankomis.

Be vaistažolių, prieskoninių augalų gausos, ūkio laukuose auga ir

Žolininkė žmonėms rudenį pataria nesigriebti iš karto vaistų, gal pirma išgerti tvariai užaugintų vaistažolių šiltos arbatos puodelį.

skoniniai augalai, vaistažolių arbatos. Ūkio šeimininkė aiškino, kad ūkyje dominuoja daug augalų rūšių. Kai kurių augalų augina labai mažus kiekius, nes tik tiek tereikia įdėti į mišinukus. Taip savaime susiklostė – jų pačių ūkio mišinukams atrinktos 23–25 sudedamosios vaistažolių dalys.

Anot J. Rutkauskienės, tokius retesnius augalus, kaip kurlpelė, gumbenė, kalpokė, putoklis, irgi augina nedideliais kiekiais. Jų užsisako klientai, ruošiantys savo gaminių mišinukus. Žmonės Jūratės vis teiraujasi, ar turi vienos ar kitos vaistažolės, prašo jų, taip patys pastūmėja auginti dar daugiau rūšių.

„Paklausai, susirandi sėklų, pasi-seji, prisiaugini augalų. Taip mūsų augalų, produkcijos asortimentas po

Vaistažolių auginimui Jūratės šeima panaudoja nepilną 1 ha žemės ir tiek užtenka. Ūkio šeimininkė priminė, kad 1 ha vaistažolių ir 1 ha javų – labai skirtingi masteliai.

morkos, uogos, bet šeimos nariai visur suspėja. Jūratės teigimu, pas juos ūkyje derliaus ėmimo laikas labai išsitęsęs, kai turi daug rūšių augalų, „eina“ vieni po kitų, tas ir gelbsti. Jeigu turėtų vienos rūšies ir reikėtų daug medetkų nuskinti rankomis vienu metu, tai būtų tikrai sudėtinga. Išsidėsčius darbus lengviau, nes vaistažolės imamos vienos po kitų.

„Gamtoje irgi nieko nėra šiaip sau. Tas ratas eina. Vienos žolės baidosi, kitos prasideda. Taip gražiai sudėliota gamtos, kad tas ratas tobulai sukasi ir mes suspėjame. Žinoma, per patį darbmetį darbo valandų neskaiciuojame“, – atviravo vaistažolių augintoja.

Tuo tarpu lapkritį liko tik užbaigti paskutinius smulkius darbus. Dar rūpi paruošti gamybinės patalpas kitam sezonui. Augalų džiovinimo etapas šiemet praeitas ir užbaigtas. Ne už kalnų Kalėdos, buvo toks momentas, kai neužsniogo ir stipriai pašalo, ir tai pakenkė. Pavasarį aiškiai mato, kuris augalas gyvas, kuris jau neperžimojęs. Kai vasaros pabaigoje persodina mažus augaliukus, rudenį juos truputį pamulčiuoja.

Auginti vienos rūšies vaistažolės dideliame plote ir paruošti derlių perdirbimui tonomis jie nesusi-gundė. Ūkininkės tikinimu, būna taip, kad ekologiniame lauke užpuola amarai ar kiti kenkėjai, tada yra didelė rizika prarasti visą derlių.

„Visų pirma, mes tiek neišsiplėtė, nes jeigu augintume didelius kiekius vienos rūšies vaistažolių, reikėtų ir didelių apimčių džiovyklų. Mūsų ūkis mažas, bet orientuotas į platesnį asortimentą ir į mažesnius kiekius“, – jų pasirinkimą aiškino Jūratė.

Ji minėjo, kad mažame ūkyje viena, be šeimos narių pagalbos, niekaip „neišlaviruotų“. Lauko darbus, vaistažolių džiovinimus visada užbaigia iki lapkričio 1 dienos. Jeigu sėjimo, auginimo sezonas turi pradžią ir pabaigą, tai darbas su vaistažolėmis, anot Jūratės, ūkyje nenutrūksta, kaip ir produkcijos pardavimai – tęsiasi visus metus. Vaistažolių rūšiavimas, paruošimas, smulkinimas, fasavimas – viskas daroma rankomis.

Be vaistažolių, prieskoninių augalų gausos, ūkio laukuose auga ir

Derina tarpusavyje

Vaistažolių ūkio savininkė vertina netradicinę mediciną, bet neatmeta ir tradicinės – jų pačių sūnus yra universitetą baigęs farmacininkas ir dirba vaistinėje. Jūratė pasisako už tai, kad reikėtų derinti abi šias medicinos šakas. Jai artimos netradicinė liaudies ar Rytų medicinos. Žmonės jas priėmė, gydėsi tūkstančius metų, pasiekdavo puikių rezultatų, o tradicinė medicina, palyginus, atsiradusi labai neseniai, ir ji pati ne prieš ją, bet jos poveikis kartais būna toks, koks būna.

„Mano požiūris yra toks – gydyti turi gydytojai, sveikatą palaikyti gali žolininkai, kiti specialistai, reikia derinti. Visada sakau, jeigu gydytojas pasako, kad turėti tam tikrus cheminius vaistus vartoti visą likusį gyvenimą, tai pats žmogus turi apsispręsti, ar jis tik šita medicina pasikliauja, ar todėl pagalvoja apie šventėms skirtus produktus. Sumanymų visada gimsta. Dar vasarą rinkdami augalus pagalvoja, ką įdės į dovanoms skirtas arbatas. Tada norisi skonio ir vaizdo kartu, todėl arbatų rimulčiuoja.

Kai jos pačios žmonės kartais klausia, o kuo čia skiriasi, Jūratė atsako, kad jai pačiai jau per 50 metų ir šiuo metu, kai ji naudoja visokias kotarpio sakralumas. „Kaip gamta nurimsta ir pereina į poilsį, taip ir žmogus žino, kad metai eina į pabaigą, šie metai užsibaigs ir jau nebegrįš“, – pastebėjo ji.

Pavyzdžiui, cholesteroliui mažinti vaistažolininkė turi alternatyvą – vaistažolių mišinuką, bet siūlo ir problemą žvelgti plačiau. „Kad ir kaip būtų keista, bet viena iš cholesterolio didėjimo priežasčių yra stresas. Jeigu neieškosime priežasčių, nepasieksime rezultato. Jei žmogus nuolat yra stresinėje situacijoje, tai pirmiausia reikia išeiti iš jos. Net kalbos nėra, kiek daug įtakos turi ir mūsų mytba. Tiesiog reikia žiūrėti visko visumą“, – aiškino Jūratė.

Tokia buvo pradžia

Jos pačios kelias į ūkininkavimą, darbą su vaistažolėmis, dėliojoji pamažu. Jūratė atsimeina, kaip vairstas, dar 2 kv. m ploto žemės lysvę savarankiškai gėlių darželiui. Ta emocija mažai mergaitei buvo tokia stipri, kad jeigu dabar kas nors jai 100 ha žemės padovanotų, ji gal nepatirtų tokio didelio džiaugsmo. Nuo vaikystės dienų jai buvo mielas kiekvienas augaliukas. „Augau Vilka-viškyje, pagalvojus, koks nedidelis miestas. Tai gi su mama eidavome į laukus ramunėlių, jonažolių, čiosakių rinkti ar liepžiedžių skinti. Čia buvo savaime suprantama. Nuo vaikystės lydėjo laukų augalai. Jeigu žiemą peršaldavau, mama nubėgdavo į sodą, nupjaudavo aviečių stiebelių, padarydavo aviečių kamplių, liepžiedžių arbatų ir vaistų tiesiog

Vaistažolininkė J. Rutkauskienė renka ne tik juodauguojį šėvamedžių žiedus – iš viso augina ir surenka per 100 vaistinių ir prieskoninių augalų.

nereikėdavo. Nelankiau vaikų darželio, tai galbūt dėl to mažiau sirvau, neturėjau anginų ar plaučių uždegimų“, – pasakojo ūkininkė.

Ji pamena ir kitus svarbius gyventavimo įvykius, per kuriuos po truputį išsirutuliojo noras auginti vaistažoles. „Kai man buvo 24 metai, anapilin išėjo mano tėtis. Tuomet, kai tėtis gydėsi Vilniaus Santariškių klinikoje, susidūriau su pačiais geriausias Lietuvos medikais, pamačiau gyvenimo trauką. Atsimenu, kai paskutinį kartą tėtis gulėjo ligoninėje, išleidžiant man labai užsifiksavo gydytojo ištar-ta frazė: „Dieve, duok, kad mes dar susitiktumėm.“ Jis buvo ką tik grįžęs iš ilgos stažuotės JAV, kaip labai geras gydytojas. Jo ištarta frazė pasirodė labai gili“, – pamena Jūratė.

Po to jau savo šeimoje gimus sūnui, atsiradus slogai ar kosuliui, ji pradėjo ieškoti alternatyvų vaistams. Taip po truputį tą darė dėl savęs, šeimos, o vėliau nusipirkė sodybą Karpieju kaimo. „Man kaimas kaip Havajai. Kai nusipirkome sodybą, tuo metu – prieš 20 metų – net paprastų vaistažolių, kokio debesylo ar sukatzolės, niekur negalėjai gauti nusipirkti. Po truputį išsirutuliojo vaistažolininkystė“, – pasakojo ūkininkė. Ji įsitikinusi, kad galbūt ši sritis net ir pavidima, nes jos pro-močiutė Kąšiadorių krašte buvo gana garsi pribuvėja ir žolininkė, močiutė ruošdavo žolynų vonias kaimo moterims.

Dirbdama sveikatos palaikymo srityje, ji labai intensyviai ieškojo tokio instrumento. „Dėl sveikatos kreipiausi pagalbos žmogus ir su juo bekalbėdama suprantu, kad gali kokį nors žolę duoti, bet jo galvoje tornadai, ir kol tų tornadų jis nepakeičia, nenuslopins, niekas nepadės“, – mąstė vaistažolių augintoja, kurios pagrindinė specialybė – dailė. Šiemet ji baigia studijas kūrybos ir psichologijos institute, jau rašo diplominį darbą.

„Labai gerai, kad lauko darbai užsibaigė. Visą galėsiu suderinti. Socialiniuose tinkluose nėra laiko sėdėti, televizorius ir taip neturiu, tada lieka laiko mokslams. Man atrodo, visi mes esame įdomūs ir unikalūs, tik tai kiekvienas savaip“, – užbaigdamą pokalbį sakė J. Rutkauskienė.

Kad tapo vienu iš konkurso „Geriausias gamybos ūkis“ nominantų, Jūratei buvo ir staigmena, ir įpareigojimas ateičiai. Konkurse varžėsi apie 2 tūkst. ūkių, o vėliau beliko tik 5 geriausi, tarp jų – J. Rutkauskienės ūkis.

Ekologiškas maitinimas darželiuose – investicija į sveiką kartą

Šiuo metu Lietuvoje yra jau 8 vaikų darželiai, kuriems VšĮ „Eko-agros“ suteikė teisę naudoti vieną iš trijų viešojo maitinimo veiklos ekologiškumo ženklų. Žemės ūkio ministerija (ŽŪM), norėdama paskatinti ikimokyklinio ugdymo įstaigas vaikus maitinti ekologišku maistu, ruošiasi kompensuoti joms ekologiškumo ženklų sertifikavimo ir kontrolės išlaidas.

sertifikuoti visi fiziniai ir juridiniai asmenys, tvarkantys ekologiškų maisto produktus maitinimo įmonėse. Po kelių metų, atsižvelgus į Danijos patirtį ir Lietuvos maitinimo įstaigų pastabas, buvo ne tik patobulintos taisyklės, bet ir patenutuoti trys viešojo maitinimo veiklos ekologiškumo ženklai:

- bronzinis (kai ekologiškumo procento intervalas yra 30–59,99 proc.)
- sidabrinis (kai ekologiškumo procento intervalas yra 60–89,99 proc.)
- auksinis (kai ekologiškumo procento intervalas yra 90–100 proc.)

ŽŪM numatė trims metams lėšas ir parėngė Pagalbos ikimokyklinio ugdymo įstaigoms vykdati ekologiško viešojo maitinimo veiklą ekologiškumo ženklo naudojimui išlaidų kompensavimo taisyklių projektą, kurį jau pateikė derinti su visuomene.

Pagalba bus teikiama pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ar pradinio ugdymo programas Lietuvoje dirbančioms vaikų ugdymo įstaigoms bei daugiaviečių centrams, kurie sertifikuoja atitinkamą veiklą VšĮ „Ekoagros“ ir turi teisę

naudoti vieną iš trijų viešojo maitinimo veiklos ekologiškumo ženklų. Šioms įstaigoms bus kompensuojamos išlaidos, kurias jos sumokėjo VšĮ „Ekoagros“ už ženklo sertifikavimą ir kontrolę, t.y. deklaracijų vertinimo ir produktų ruošimo / tvarkymo mokesčius.

Siekdama populiarinti ekologiško maisto gamybą bei vartojimą, ŽŪM dar 2009 m. buvo patvirtinusi Ekologiškų maisto produktų tvarkymo maitinimo įmonėse taisyklės, pagal kurias savo veiklą galėjo

Vieno iš šių ženklų gali siekti bet kuri Lietuvos ekologiško viešojo maitinimo įstaiga, t.y. neruošiančios ekologiško maisto viešojo maitinimo įstaigos (restorai, valgyklos, mokyklos, ligoninės ar kiti maitinimo paslaugų teikėjai), jeigu VšĮ „Ekoagros“ yra išdavusi šiai veiklai sertifikatą.

Parengta pagal ŽŪM

Pluoštinių kanapių šventėje – verslo ir mokslo dialogas

Besidomintys perspektyviu pluoštinių kanapių verslu susirinko į Kaune vykusią šventę „Cannabis Hub. LT–2024“. Renginyje, kuris vyko dvi dienas, lankytojų laukė paroda-mugė ir tarptautinė konferencija „Pluoštinių kanapių verslo indėlis į atkuriamosios (regeneracinės) žemdirbystės ir žiedinės ekonomikos plėtrą kaimo vietovėse“.

Konferencijoje pagrindinis dėmesys skirtas dirvožemio kokybės atstatymo ir palaikymo technologijoms bei pluoštinių kanapių verslo vaidmeniui skatinant regionų ekonomiką. Savo gerą patirtimi dalijosi žymiausi Lietuvos atkuriamosios žemdirbystės mokslininkai ir praktikai bei specialistai iš Ukrainos, Čekijos ir JAV.

Parengta pagal ŽŪM

Aktualūs įsipareigojimai sodinantiems naujus medėjančius elementus

Nacionalinė mokėjimo agentūra (NMA) primena ūkininkams, siekiantiems gauti paramą pagal kompleksinės ekologinės sistemos veiklą „Kraštovaizdžio elementų priežiūra“, jog iki gruodžio 1 d. reikia pasodinti sodinukus.

tarpio metais išnyko, kad būtų pasiektas reikalaujamas medžių ir krūmų atstumas tarp augalų rūsijų.

Atkreipiame dėmesį, kad būtina laikytis medžių ar krūmų sodinimo atstumo pagal aušalą rūšis:

- 2 m atstumu sodinami medžių sodinukai: paprastasis ažuolas, juodalksnis, paprastasis klevas, mažalapė liepa, paprastoji pušis, paprastasis uosis, paprastasis skrobilas;
- 1,6 m atstumu sodinami krūmų sodinukai: baltoji sedula, paprastasis erkšėtis, grauželinė gudobelė, juoduoji šeimamedis, raudonuoji šeimamedis, paprastasis putinas, raudonji sedula, paprastasis kadagys, putinalapis pūslėnis, vienapiestė gudobelė.

Parengta pagal NMA

Palūkanų kompensacijos – kas mėnesį

Nuo lapkričio 1 d. įsigaliojo pakeistos palūkanų kompensavimo žemės ūkio sektoriuje veikiantiems ūkio subjektams taisyklės – kompensacijos bus išmokamos kartą per mėnesį. Iki šiol jos būdavo išmokamos kas ketvirtį.

Pasak žemės ūkio viceministro Vytenio Tomkaus, apyvarintės lėšos ūkininkams yra labai svarbios atsiskaitymams už paslaugas, prekes, darbo įėgą“, – sako žemės ūkio viceministras V.Tomkus.

Finansų įstaigoms, kurios iki lapkričio 1 d. nespėjo atlikti reikalingų informacinių technologijų pakeitimų ir kol kas neturi galimybių palūkanų kompensavimą administruojančiai UAB ILTE pateikti duomenų apie ūkio subjekto sumokėtus palūkanas kas mėnesį, nustatytas prisitaikymo laikotarpis iki 2025 m. kovo 31 d.

2023 m. paramai palūkanoms kompensuoti Žemės ūkio ministerija (ŽŪM) skyrė 5,5 mln. eurų.

Parengta pagal ŽŪM

Mažėja administracinė našta

Nuo šiol gyvulius laikantys ūkininkai tręšimo planus rengs tik planuodami tręšti laukus mėšlu ir (ar) srutomis ir tręšiamaisiais produktais. Nors tręšimo plano rengimo reikalavimai keičiasi, azoto kiekis, patenkantis į dirvą iš mėšlo, negalės viršyti 170 kg/ha normos.

„Tręšime socialiniams partneriams duotą pažadą – mažiname administracinę našta, perteklinius reikalavimus. Kaip ir kaimyninėse šalyse, mūsų ūkininkai dabar galės kompostuoti tręšimą laukuose, o tai sumažins mineralinių tręšimų naudojimą. Atsižvelgiant į socialinių partnerių pastabas dėl kompostavimo reikalavimų, atsisakyta teorinių nuostatų, kurios praktikoje būtų sunkiai įgyvendinamos“, – sako žemės ūkio ministras Kazys Starkevičius.

Iki šiol tręšimo planą privalėjo turėti ūkininkai, tręšiantys mėšlu ir (ar) srutomis 30 ha ir daugiau. Atsisakius tręšimo planų privalės susijimo su tręšiamu plotu (ha), planą turinti ūkininkai, tręšiantys mėšlu ir (ar) srutomis 30 ha ir daugiau. Atsisakius tręšimo planų privalės susijimo su tręšiamu plotu (ha), planą turinti ūkininkai, tręšiantys mėšlu ir (ar) srutomis 30 ha ir daugiau. Atsisakius tręšimo planų privalės susijimo su tręšiamu plotu (ha), planą turinti ūkininkai, tręšiantys mėšlu ir (ar) srutomis 30 ha ir daugiau.

Ukininkai, siekiantys optimizuoti bei garantuoti aukštą savo veiklos efektyvumą ir pelningumą, galės rengti tręšimo planus pasiremiami Vieninga tręšimo planų sudarymo metodika bei Gerosios žemės ūkio praktikos kodeksu.

Parengta pagal ŽŪM

Prekiautojui rūkyta žuvimi skirta tūkstantinė bauda

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (VMVT), tikrindama įtarimus dėl šventojų, kopūgatvėje, ne higieniškomis sąlygomis rūkomos ir galimai neteisėtai prekiaujamos žuvies, inicijavo neplaninį patikrinimą. Patikrinimo metu inspektoriai nustatė, kad rūkytos žuvies prekeivis Ž.C. šios veiklos nebuvo įregistravęs VMVT, o išrūkytą žuvį laikė netinkamomis sąlygomis – dėl to šis produktas galėjo tapti nesaugu vartoti.

Nors tąkart, dar vasaros sezono metu, VMVT minėtam asmeniui uždraudė vykdyti nelegalią veiklą ir skyrė 195 eurų baudą, jis vis tiek neįregistravo savo veiklos VMVT ir toliau neteisėtai prekiaavo rūkyta žuvimi. Atlikus pakartotinį patikrinimą su Jungtinio operacijų centro ekonominės policijos pareigūnais, paaiškėjo, kad Ž.C. nevykdė anksčiau VMVT inspektorių reikalavimų ir nepašalino kai kurių trūkumų, pavyzdžiui, rūkytą ir atvėsintą

Pasaulyje apie augantį pieno poreikį

Spalio 15–18 d. Paryžiuje įvyko IDF – Pasaulinis pienininkystės kongresas, kuriame dalyvavo Lietuvos žemės ūkio rūmų (ŽŪR) Veislininkystės komiteto pirmininkas dr. Edvardas Gedgaudas.

Pienininkystės kongrese dalyvavo per 1,6 tūkst. dalyvių iš 62 šalių. Tokio susidomėjimo pienininkystės kongresas sulaukia dėl turiningų ir įdomių pranešimų apie naujausias tendencijas pasaulio pienininkystėje. Kongreso organizatorė – Prancūzija, pagal pieno gamybą ir pagaminama 16 proc. pieno. Prancūzai 2024 m. eksportavo 44 proc. pagaminto pieno. Šalyje pieno gamybą vykdo 46 262 pieno ūkiai, laikantys 3 230 000 karvių. Vidutinis pieno ūkis valdo vidutiniškai 118 ha žemės ir laiko 70 karvių, iš kurių net 90 proc. turi galimybę pasiganyti. Siekiant tvaramo, pieno ūkiai tikisi sumažinti

CO₂ emisiją iš pieno sektoriaus 2050 metams net 20 proc. Šalyje gaminama 1,5 tūkst. pieno produktų, iš kurių 1,2 tūkst. rūšių sūrių, net 51 pieno produktas su saugoma kilmės ir 12 su saugoma geografine nuorodomis.

„Šiais metais pagrindinė kongreso žinutė – pienininkystės, kaip svarbios žemės ūkio dalies, tvaramas. Tvaramas šiame sektoriuje galima išlaikyti tik kviečiant ūkinin-

dančių produktų, kurie, laikomi netinkamomis sąlygomis, gali sukelti sveikatos negalavimų, todėl labai svarbu, kad prekiaujant šiais produktais būtų griežtai laikomasi reikalavimų.

Ką žinoti vartotojams, norintiems nusipirkti kokybiškos rūkytos žuvies?

Žuvis yra ypač jautrus laikymo sąlygomis ir trukmei produktas, kuris greitai genda. Laikoma netinkamomis sąlygomis, žuvis gali būti apsinuodijimo maistu priežastimi. Dėl to patys pirkėjai turi išlikti budrus ir vengti žuvį pirkti iš atsitiktinių prekeivių.

Šaltai rūkytos žuvys yra aukso spalvos, jų paviršius – švarus, sausas. Neskrustų žuvų pilvas – nepertęšęs, o raumenys – pilkai gelsvos spalvos, kieti, pjūvyje lengvai trupina. Šių žuvų kvapas malonus, būdingas rūkytiems gaminiais.

Sugedusiu žuvies paviršius būna drėgnas, blankaus aukso arba pilkšvos spalvos, jų pilvas gelsvas, kartais suplyšęs, patį mėsa glebi, nemalonus kvapo.

Karštai rūkytų žuvų paviršius – nuo šviesiai auksinės iki rudos spalvos. Konsistencija švelni, sultinga, gali būti sausoka, trupanti, kvapas – malonus.

Sugedusios žuvies paviršius – drėgnas, lipnus, aštrus ar pelėsių kvapo, pilvas – gelsvas ar plyšęs, viduriai – su irimo požymiais, raumenys gelsvi, o mėsa apkartusi.

Patikrinti, ar prekijos žuvimi vieta yra įregistruota VMVT, galima viešai prieinamoje paieškoje VMVT tinklalapyje adresu <https://vmtv.lrv.lt/lt/atviri-duomenys/> skilskybė.

VMVT primena, jog žuvies produktai yra vieni greičiausiai gen-

Pirmą kartą paukščių gripas patvirtintas kiaulei

Jungtinėse Amerikos Valstijose (JAV), Oregono ūkyje, kiaulei patvirtintas paukščių gripo virusas. JAV žemės ūkio departamentas (USDA) skelbia, kad tai pirmas kartas, kai virusas buvo aptiktas JAV naminėms kiaulėms.

Pranešama, kad užsikrėtimas paukščių gripo virusu nustatytas ūkyje Crook County valstijos centre – jame kartu laikyti skirtingi gyvūnai ir naminiai paukščiai turėjo bendrą priėjimą prie to paties vandens šaltinio lauke.

Nors kiaulės ir neturėjo ligos simptomų, Oregono sveikatos departamentas ir USDA dėl atsigūnimo ištyrė penkias kiaules dėl H5N1 ir dėl to, kad anksčiau šis virusas ūkyje buvo nustatytas naminiams paukščiams. Siekiant išvengti tolesnio viruso plitimo ir norint atlikti papildomus tyrimus, užkrėstame ūkyje paskelbtas karantinas, o laikomos kiaulės – nušalintos. Tai nekomercinis ūkis, dėl to, kaip teigė JAV žemės ūkio pareigūnai, didelio susirūpinimo dėl šalies kiaulienos tiekimo saugumo nėra.

USDA atliko ūkyje užsikrėtusių naminių paukščių genetinius tyrimus, kurie nerodo jokių H5N1 viruso požymių, kas leistų manyti, kad jis kelia didesnę riziką žmonėms. Tad dabartinis rizikos lygis visuomenei išlieka mažas. „Atkreiptinas dėmesys, kad nors Europoje paukščių gripo virusas nustatomas žinduoliams (lapėms,

audinėms), šio viruso atvejų ūkiniams gyvūnams nefiksuoja. Vis dėlto turint duomenų, kad kiaulės gali būti užkrėtos netgi kelių tipų gripu, neatmestina, kad paukščių gripo virusas gali ateityje tapti didesne pandemine grėsmė. JAV mokslininkai ir atsakingos institucijos tęsia tyrimus ir, nustatę naujos reikšmingos informacijos, apie tai praneš papildomai. Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (VMVT) savo ruožtu primena, jog, kilus bet kokioms abipusio bendrą priėjimą prie to paties vandens šaltinio lauke.

Parengta pagal VMVT

„Pabrėžiama, kad apsaugoti nuo šio viruso grėsmės ūkiuose galima tik ypač griežtai laikantis biologinio saugumo reikalavimų ir atsakyti ūkinius gyvūnus pagal rūšis. Be to, JAV daug investuojama į vakcinų mokslinius tyrimus, užkrėstame ūkyje paskelbtas karantinas, o laikomos kiaulės – nušalintos. Tai nekomercinis ūkis, dėl to, kaip teigė JAV žemės ūkio pareigūnai, didelio susirūpinimo dėl šalies kiaulienos tiekimo saugumo nėra.

USDA atliko ūkyje užsikrėtusių naminių paukščių genetinius tyrimus, kurie nerodo jokių H5N1 viruso požymių, kas leistų manyti, kad jis kelia didesnę riziką žmonėms. Tad dabartinis rizikos lygis visuomenei išlieka mažas. „Atkreiptinas dėmesys, kad nors Europoje paukščių gripo virusas nustatomas žinduoliams (lapėms,

audinėms), šio viruso atvejų ūkiniams gyvūnams nefiksuoja. Vis dėlto turint duomenų, kad kiaulės gali būti užkrėtos netgi kelių tipų gripu, neatmestina, kad paukščių gripo virusas gali ateityje tapti didesne pandemine grėsmė. JAV mokslininkai ir atsakingos institucijos tęsia tyrimus ir, nustatę naujos reikšmingos informacijos, apie tai praneš papildomai. Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (VMVT) savo ruožtu primena, jog, kilus bet kokioms abipusio bendrą priėjimą prie to paties vandens šaltinio lauke.

„Pabrėžiama, kad apsaugoti nuo šio viruso grėsmės ūkiuose galima tik ypač griežtai laikantis biologinio saugumo reikalavimų ir atsakyti ūkinius gyvūnus pagal rūšis. Be to, JAV daug investuojama į vakcinų mokslinius tyrimus, užkrėstame ūkyje paskelbtas karantinas, o laikomos kiaulės – nušalintos. Tai nekomercinis ūkis, dėl to, kaip teigė JAV žemės ūkio pareigūnai, didelio susirūpinimo dėl šalies kiaulienos tiekimo saugumo nėra.

Parengta pagal VMVT

sijas. Tai galima atlikti investuojant į genetiką – didinant produktyvumą. Efektyvinant bandas atliekant genominius galvijų tyrimus. Juos naudojant genetikos progresas padidėja ir galimas 50 l pieno primilžis iš karvės. Didinant produktyvumą lengvėja ir ūkininkavimas. Taip pat labai svarbi pašarų kokybė, seksuotos spermos naudojimas. Veislininkystė gali padėti ženkliai sumažinti CO₂. Taip pat dėmesys privalo būti skiriamas švietimui ir mokymui, ypač finansinio raštingumo. Šių elementų diegimu susinteresuoti ne tik pieno ūkiai, bet ir pieno perdirbimo įmonės Arla, Danon, Campina.

„Kongrese akcentuota, kad pieno poreikis pasaulyje didėja, ypač auga sūrių Europoje, Azijoje, Amerikoje bei pasaulyje, bet ir pasaulyje. Svarbu pasiekti daugiau maisto su mažiau žemės resursų, išlaikant pieno produktų kokybę ir saugumą. Pienininkai pateikia žmonėms vieną pigiausių baltymų šaltinį – pieną. Daugelyje šalių pienas jau tampa geopolitinis klausimas, nes maistas – tai ginklas.

Konferencijoje daug kalbėta apie galimybes didinti pridėtinę vertę pieno sektoriuje ir mažinti CO₂ emi-

sijas. Tai galima atlikti investuojant į genetiką – didinant produktyvumą. Efektyvinant bandas atliekant genominius galvijų tyrimus. Juos naudojant genetikos progresas padidėja ir galimas 50 l pieno primilžis iš karvės. Didinant produktyvumą lengvėja ir ūkininkavimas. Taip pat labai svarbi pašarų kokybė, seksuotos spermos naudojimas. Veislininkystė gali padėti ženkliai sumažinti CO₂. Taip pat dėmesys privalo būti skiriamas švietimui ir mokymui, ypač finansinio raštingumo. Šių elementų diegimu susinteresuoti ne tik pieno ūkiai, bet ir pieno perdirbimo įmonės Arla, Danon, Campina.

„Kongrese akcentuota, kad pieno poreikis pasaulyje didėja, ypač auga sūrių Europoje, Azijoje, Amerikoje bei pasaulyje, bet ir pasaulyje. Svarbu pasiekti daugiau maisto su mažiau žemės resursų, išlaikant pieno produktų kokybę ir saugumą. Pienininkai pateikia žmonėms vieną pigiausių baltymų šaltinį – pieną. Daugelyje šalių pienas jau tampa geopolitinis klausimas, nes maistas – tai ginklas.

Parengta pagal ŽŪR

„Metų automobilis 2025“ elektromobilių testas: atstumą įveikė visi, bet nervų pagadino

Adomas Grinius
VL žurnalistas

Prasidėjo „Metų automobilis 2025“ testai ir komisijos nariai realiomis sąlygomis tikrino elektromobilių deklaracijas. Tai reiškia, kad kiekvienas iš 12 konkuro elektromobilių turėjo vienodomis sąlygomis įveikti 200 km. Pirmą kartą konkurso istorijoje trasą įveikė visi. Tiesa, ne visiems šis uždavinys pasirodė esąs paprastas.

Patikrino realiomis sąlygomis

Trumpiausią atstumą pagal WTLP (angl. *Worldwide Harmonised Light Vehicle Test*) testo metodiką žada mažieji „Alfa Romeo Junior“ (398 km), „Lexus RZ 450e“ (404 km), „Mercedes-Benz“ EQA ir EQB (atitinkamai 456 ir 463 km) bei „Volvo“ EX30 (448 km). Kiti testuojami elektromobilių modeliai deklaruoja atstumus, viršijančius 500 km, tačiau tik „Renault Scenic E-Tech Electric“ pažada viršyti 600 km ir dokumentuose išdėdžiai įsirašo 610 km.

Konkurso „Metų automobilis 2025“ komisijai jau anksčiau teko susidurti su Lietuvos orų korekcijomis deklaruojamiems atstumams, todėl niekas akiai netiki pažadais, pasiruošia netikėtumams bei siurprizamams. Orai testams patys tinkamiausi: greitkelyje Vilnius–Panevėžys, kuriame didžiausias leistina greičio riba vis dar „vasariška“ (130 km/h), pučia stiprus šoninis vėjas. Kelio asfaltas tamsina liūdnudra, o bandymo metu oro temperatūra tikrai nėra optimali elektromobiliams (11–14 laipsnių šilumos).

Testuojamiems elektromobiliams 200 km atstumą buvo leidžiama įveikti maksimaliu 130 km/h greičiu, tačiau dėl aplinkos sąlygų vidutinis bendras greitis testo metu siekė kiek daugiau nei 90 km/h. Nuspręsta, jog visi vairuotojai važiuos su įjungta patovaus greičio palaikymo sistema, salone veiks klimato kontrolė, taip pat komisijos nariai nevažiuos tyloje ir įsijungs automobiliuose įrengtas multimedijs sistemas.

Naujoje nominacijoje vertinamos automobilių interneto galimybės, jo veikimas, integracija su mobiliaisiais įrenginiais bei sistemų naudojimosi patogumas.

Apibendrinant elektromobilių nuvažiuojamo testo rezultatus, galima drąsiai teigti, jog lietuviškas ruduo nuo kiekvieno žadamo nuvažiuoti 100 km nubraukia didelę dalį.

Atstumas – priešas

„Skaiciai iš laboratorijų ir poliigonų – gana gera priemonė lyginti elektromobilius tarpusavyje, – šypso „Metų automobilis 2025“ komisija šiemet komisijos narys Justas Lengvinas. – Tačiau mes lyginame juos ne tarpusavyje, o su daugelio vairuotojų praktikai įprastais automobiliais. O kai naudojimo sąlygos arčiau tikrovės, elektromobilių kompiuteriai nuo realybės šoko kraustosi iš proto ir pasitaiko tikrai neįtikėtinių paklaidų.“

Elektromobiliai jau senokai nebėra kelių egzotika. Nors šis konkretus testas vertina nuvažiuojamą atstumą ir deklaruojamą maksimalaus kelio paklaidą, komisijos nariai pastebi, jog vis dažniau elektros jėgainė jau atrodo tik evoliucijos „dyzelis – benzinas – hibridas – elektra“ natūralia tąsa. Todėl vis svarbiau ne tik pliki skaičiai, bet ir patikimas planavimas, atsizvelgiant į paties elektromobilio rekomendacijas.

„Elektromobilis tampa ne keistu transportu, o tam tikro tipo žmonių *feng shui* dalimi, – pasakoja J.Lengvinas. – Svarbu ne tik galutiniai maksimalūs skaičiai, bet ir tam tikras sąžiningumas, kuris padeda planuoti keliones. Juk nėra sunku,

kraunant elektromobilį, panaršyti keliasdešimt minučių po feisbuką, jei taip ir planavai nuo pradžių ir visa tai darai be jokio streso.“

Būtent dėl šios priežasties „Metų automobilis 2025“ komisija šiemet vertino ne tik baterijos dydį ir jėgaines efektyvumą, bet ir kompiuterinio planavimo patikimumą. O su tuo, deja, vis dar didelės problemos.

Teorija skiriasi

„Pats jau kurį laiką važinėju su EV, todėl žiūriu į šį testą iš labai praktiškos pusės, – dėsto „Metų automobilis 2025“ komisijos narys Renaldas Gabartas. – Man važiuoti elektromobiliu – ne nervų karas, galvojant, kur į krausiu kitą kartą, o įprastas planavimas – toks pat, kaip važiuojant kitų rūšių degalais varomais automobiliais. Vienintelis skirtumas – galvoti šiek tiek iš anksto, nepasiliekant energijos problemų pasukintai minutei. Ir, žinoma, turiu pasitikėti savo elektromobilio prietaisų parodomais. Kitaip tai nori nenori virst pastoviu žiūrėjimu į prietaisų skydelį.“

O elektromobiliai pasirodo esantys tikri „melgiai“. Nors nuvažiuotas visas bandomas atstumas, vairuotojų nervai išsaugoti toli gražu ne vienodai. „Lexus RZ 450e“ vairuotojas atstumą pasiekė tikrai kilometrų važiuoti lėtai, nes akumulatorius per daug sparčiai tustėjo. Naujokė „Alfa Romeo Junior“, nors sąžiningai deklaravo mažiausios talpos bateriją ir trumpiausią įveikiamą atstumą, įvarė komisijai streso atvykdamai „finišą“ tik su 4 proc. likusio krūvio. Panašiai „vos vos“ nuvažiuoti reikalaujamą atstumą pavyko ir „Volvo“ EX30. O va abu EQ „Mercedes-Benz“, nors deklaruoja nedaug didesnę talpą, į finišą atvyko su rezervu. Tuo tarpu didžiausią nuvažiuojamą atstumą ir baterijos talpą užsirašęs „Renault Scenic E-Tech Electric“ pasirodė ir didžiausias paklaidos autorius.

važiuojamą atstumą ir kompiuterinio asistento atstumo paklaidą. Akivaizdu, jog netrukus reiks elektromobilį vertinti kartu su kitomis jėgainėmis varomomis transporto priemonėmis ir nebeišskirti jo kaip atskiros nominacijos. Kol kas „Metų automobilis 2025“ komisija pasižymėjo savo užrašuose pirmuosius rezultatus, o visi susidomėję skaitytojai gali ir patys įvertinti juos lentelėje su svarbiausiais techniniais bandymų duomenimis.

Nauja nominacija

Jau 28 kartą rengiamuose „Lietuvos metų automobilio“ rinkimuose šiemet debiutuoja nauja nominacija – „Metų interneto automobilis“. Nominacija nauja, tačiau logiška – automobiliuose IT technologijos atlieka vis svarbesnį vaidmenį, o netolimos ateities savaldėms transporto priemonėms ryšys ir gebėjimas veikti brandame tinkle yra esminis savybės.

„Automobilių pasaulis daug metų buvo inžinerijos ir mechanikos šventovė, tačiau ir ji gana greitai pasidavė informacinių technologijų įtakai. Šiandien nebeįmanoma išvaizduoti automobilio be susijimo su mobiliaisiais įrenginiais, įvairiose srityse talkinančių skaitmeninių asistentų ir programinio atnaujinimo džiaugsmų bei nusivylimų.“

Ryšio technologijas diegia visi, tačiau ne kiekvienas žadamo didėjimo malonumo, techninės kokybės ir įvertinus akustinį komfortą bei papildomas elektrifikacijos paslaugas, elektromobilis darosi patraukliu pirkinium ne tik taupiausiems.“

Apibendrinimo rezultatus

Apibendrinant elektromobilių nuvažiuojamo testo rezultatus, galima drąsiai teigti, jog lietuviškas ruduo nuo kiekvieno žadamo nuvažiuoti 100 km nubraukia didelę dalį. Mažiausiai klydo „Audi Q6 e-tron“, „Mercedes-Benz“ EQB ir „Volkswagen ID.7 Tourer“. Jų deklaruojamas atstumas buvo arčiau realaus. Didžiausiais „optimistais“ be jau minėto „Renault Scenic E-Tech Electric“ tapo „Alfa Romeo Junior“, „Lexus RZ 450e“, „Peugeot E-3008“ ir „Volvo“ EX30. O „Cupra Tavascan“, „Ford Explorer EV“, „Mercedes-Benz“ EQA ir „Porsche Macan Turbo EV“ teikia savo savininkams gana realius ir kelionėms patogius duomenis.

„Automobilyje įdiegti technologiniai sprendimai, taip pat veikiančis stabilus ir greitas internetas ne tik užtikrina sklaidų navigavimą ir pramogas kelionėje, bet ir prisideda prie keleivių bei kitų eismo dalyvių saugumo“, – teigia G.Butėnas.

Pasak jo, realiu laiku atnaujinama informacija apie eismo sąlygas, kelių darbus ar spūstis leidžia priimti racionalius sprendimus kelyje.

Bendrovės ekspertai sukūrė nominacijos „Metų interneto automobilis“ vertinimo kriterijų rinkinį ir parengė vertinimo metodiką. Bus vertinamos prietaisų interneto galimybės bei jo veikimas, integracija su mobiliaisiais įrenginiais, telematikos sistemos veikla bei sistemų naudojimosi patogumas. Nominacijos nugalėtoją išrinks ekspertų komisija.

Neseniai vairuotojai, kurie yra užsiskę priminimus apie besibai giančią techninę apžiūrą, sulaukė pranešimų, kuriuose primenama, jog greitai metu nebegalės gauti teigiamos išvados, jeigu valstybinio numerio ženkle bus susukti varžtai. Nepaisant to, nuo 2025 m. vasario 1 d. turėjęs įsigaliooti griežtesnis valstybinio numerio ženklų būklės vertinimas techninės apžiūros centre atšaukiamas, skelbia Lietuvos transporto saugos administracija (LTSA).

Tokį sprendimą LTSA priėmė peržiūrėjęsi per pastaruosius dvejus metus surinktą nustatytą trūkumų statistiką ir dar kartą įvertinusi priežastis, dėl kurių šie pokyčiai buvo inicijuoti. Dar 2023 m. vasarį pranešta, jog įsigaliojusiose reikalavimuose numatyta, kad prie transporto priemonės pritvirtintas valstybinio numerio ženklas negali būti apgadintas, užterštas ar surū-

Daugelis vairuotojų šios informacijos apie savo automobilį net nežino

Pagal Kelių eismo taisykles, žeminės padangos lengviesiems automobiliams yra privalomas naudoti nuo lapkričio 10 iki balandžio 1 dienos. Padangų pro-

tektorius gylis turi būti ne mažesnis nei 3 mm.

Ant kai kurių padangų yra specialios žymės, pagal kurias galime nu-

dijęs, uždengtas apsauginėmis medžiagomis, sulankstytas ar kitokiu būdu pakeistos formos. Valstybinio numerio ženklų žymenų zonoje neturi būti jokių tvirtinimo elementų ir su jais susijusių kiau-rumyčių.

Valstybinio numerio ženklų būklę vertinama privalomosios techninės apžiūros metu. Poreikis griežinti dabar galiojančią valstybinio numerio ženklų būklės vertinimo tvarką ir reikalavimus kilo dėl netinkamo valstybinio numerio ženklų nuskaitymo – blogai pritvirtintus valstybinio numerio ženklą, simbolių ir skaičių reikšmės gali būti iškreipomos, pvz., 0 gali būti nuskaitytas kaip 8, vietos skaičius 6 – skaičius 8, o vietos raidės C – raidė O ir pan. Norint išvengti tokių nesupratimų, planuojama nuo 2025 m. vasario valstybinio numerio ženklų būklės vertinimą techninės apžiūros centre griežinti ir galimai klaidinantį

numerio tvirtinimą laikyti „dide-liu trūkumu“. Tokiu atveju automobilis netektų galimybės dalyvauti viešajame eisme.

„Peržiūrėjome per dvejus metus sukaupą nustatytą valstybinio numerio ženklų trūkumų statistiką, taip pat bendradarbiauome su techninės apžiūros asociacija „Transekssta“, Lietuvos policija ir „Regitro“, įvertinę tiek automobilių savininkams, tiek šioms institucijoms kylančius iššūkius nusprendėme pokyčio neįgyvendinti – ženklų neatitiktis reikalavimams ir toliau bus vertinama kaip nedidelis trūkumas“, – sako LTSA direktorius Genius Lukošius. Sugriežtinimas atšaukiamas įvertinus, kad pokytis būtų palietęs didelę dalį automobilių savininkų, taip pat nebūtų pasiekta norimas tikslas, dėl kurio jis ir buvo inicijuotas.

„Transekssta“ duomenimis, nuo 2023 m. liepos iki 2024 m. birželio beveik 115 tūkst. transporto prie-

statyti padangų protektorius gylį. Jei žymių nėra, galima pamatuoti specialiu įrankiu arba tiesiog linuote. Reikalaujami 3 mm – minimalus privalomas protektorius gylis, tačiau geriau naudoti padangas, kurios turi ne mažesnę nei 5–7 mm protektorius gylį.

Pasak „Melga“ Vilniaus Pilaiteš autoserviso vadovo Roberto Mažeikos, šiltesni orai lemė, kad vairuotojai šiemet labai nesukubėjo iš anksto keisti padangų, bet dabar jau sezonas įsibėgėjo. Jo teigimu, ne tik protektorius gylis lemia, ar turimos padangos yra tinkamos dar vienam sezonui.

„Svarbu įvertinti, ar padangos neturi pažeidimų, ar padangų protektorius nusidėjęs tolygiai, ar padangos nėra sužeidžusios. Kai kuriuos paviršinius padangos pa-

monių techninės apžiūros metu buvo nustatytas nedidelis trūkumas, kai tvirtinimo elementai ar su jais susijusios kiau-rumybės buvo valstybinio numerio ženklo žymenų zonoje. Tai sudaro kiek daugiau nei 11 proc. visų techninę apžiūrą perėjusių transporto priemonių. Praktika rodo, kad ne visi valstybinio numerio ženkle esantys pažeidimai turi įtakos jų atpažinimui automatinėmis pažeidimų kontrolės sistemomis.

„Pasitaiko ir tokių atvejų, kai netinkamai tvirtinant numerį jo simboliai ar skaičiai buvo pažeisti, tačiau automatinės pažeidimų kontrolės sistemos jį nuskaito gerai. Privalomoji techninė apžiūra tikrai neišspręs piktybiškai siekiančių maskuoti ar iškraipyti valstybinio numerio ženklus vairuotojų problemos, nes tai galima padaryti ir išvažiuos iš techninės apžiūros centro“, – sprendimus komentuoja G.Lukošius.

Ateiptyje bus drausminami tik tie vairuotojai, kurių transporto priemonių valstybinio numerio automatinės pažeidimų kontrolės sistemos nefiksuoja arba fiksuos klaidingai. Jei per techninę apžiūrą kontrolierius užfiksuoja, pavyzdžiui, akivaizdžiai piktybiškai ir siekiant suklaidinti į valstybinio numerio ženklą įsuktą varžtą – tai bus vertinama kaip didelis trūkumas.

Ką reikėtų žinoti tvirtinant transporto priemonių valstybinio numerio ženklus? Visų tipų ir formų valstybinio numerio ženklų užrašams yra nustatyta numerio ženklų saugumo zona, kuri negali būti pažeista.

Šioje numerio ženklų žymenų zonoje: raidės ir skaičiai turėtų būti nepažeisti, aiškiai nuskaitomi; negali būti jokių sugadinimo ar įgręžimo žymių, varžtų. Pasikeisti sugadintus ar pažeistus valstybinio numerio ženklus galima „Regitroje“.

VL

Trumpai

Svarsto naują tvarką

Seimas pritarė, kad AM kategorijos transportą – mopedus ir lengvuosius keturračius – vairuoti galėtų mažiausiai 16 metų amžiaus žmonės, išlaikę praktinį egzaminą. Tai numatančioms Saugaus eismo automobilių keliaais įstatymo pataisoms Seimas pritarė bendru sutarimu. Kad būtų priimtas, įstatymas grįš dar vienam balsavimui.

Prie mopedo vairuoti kol kas galima nuo 15 metų. Numatyta, kad tam užtenka išlaikyti teorijos egzaminą „Regitroje“, praktinio vairavimo kursai ir egzaminas nereikalingas.

„Dažniausiai tai būna pirma transporto priemonė, todėl būtina suteikti tinkamus įgūdžius pradedančiajam vairuotojui, siekiant išvengti eismo įvykių ir pavojų, kurie gali grėsti kelyje“, – aiškina įstatymo iniciatorė Ligita Girsienė.

Nepilnamečiai eisme dalyvauti būtų pruošti geriau, jeigu AM kategorijai būtų taikomi tie patys reikalavimai kaip ir kitoms kategorijoms. Taip pat metais pavėlinamas amžius, nuo kurio nepilnamečiai galėtų sėsti prie mopedo vairo.

Pasak L.Girsienės, pasitaiko atvejų, kai neturintys patirties jaunuoliai kelyje elgiasi neatsakingai, sukelia pavojų tiek sau, tiek aplinkiniams, todėl reikalavimas laikyti praktinį egzaminą padėtų tai užkardyti. Priėmus įstatymą, jis įsigalios nuo kitų metų balandžio.

Trys lyderiai

Lietuvoje sausi–spalį įregistruota 27,4 tūkst. naujų lengvųjų automobilių – 4 proc. daugiau nei tuo pačiu laikotarpiu pernai (26,3 tūkst.), skelbia bendrovė „Autotyrimai“.

Vien spalį įregistruota 3 tūkst. naujų lengvųjų automobilių – 28 proc. daugiau nei tuo pačiu laikotarpiu pernai (2,4 tūkst.), daugiausia – „Skoda“ (448), „Toyota“ (431) ir „Volkswagen“ (367). Šio augimo negalima paaiškinti vien techninėmis priežastimis, nors šiemet ir buvo viena darbo diena daugiau. Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad čia savo vaidmenį atliko tiek išaugusi vidaus paklausa, tiek reeksporto poreikiai.

Praejusį mėnesį taip pat įregistruoti 228 tikrieji elektromobiliai – 17,4 proc. mažiau nei prieš metus (276). Šiais metais įregistruota beveik 1,59 tūkst. elektromobilių – 16 proc. mažiau, o jų rinkos dalis kritė 5,8 procentų. (7,2 proc.).

VL

Išradingi žemaičiai nenuobodžiauja

Nijolė Steponkutė

Kai dienos trumpėja, dangus apsiniaukęs, o nuotaika prasta, pajudėkim link Plungės, kur jau pakeliui, prie kelio, Milašaičių kaime sušvinta daugybė moliūgų, skleisdami saulės šviesą.

Moliūgų instaliacijos

Iš moliūgų sukurtos įvairios kompozicijos. Apvalūs, pailgi, kartais milžinai, kartais maži kamuoliukai. Meniškos prigimties Vilius Mitkus prie moliūgų triūšia nuo pavasario iki dabar, yra įtraukęs ir brolių, atvykstančių net iš Klaipėdos, bei tėvus, kad rudenį galėtų pradžiuginti daugybę žmonių.

Nereikia prekybos tinklų ar turgaus, žmonės patys atkeliauja čia įsigyti moliūgų. Ūkininkai pasiima net tonas pašarinių moliūgų savo gyvuliams maitinti. Nedideliam sklype prie namų šiemet su laukė įspūdingo moliūgų derliaus, net 3 tonas nuėmė. Kai paklausiam apie skonį, V.Mitkus pasigiria, kad tokio skanumo nebūna nei turguje, nei paroduotėje pirkti. Jis labai atidžiai, įsigilinęs kasmet atrinka sėklas, kurios atkeliauja iš viso pasaulio – nuo Kanados iki Vokietijos ar Italijos.

Kodėl moliūgai ir tik moliūgai? Vilius atsako, kad tai buvo lyg koks nušvitimas, kai pradėjo juos auginti, o dabar įsitikino, kaip jam tai įdomu. Čia atvažiuoja šeimos nusifotografuoti. Jis pats paruošia derlių fotosesijoms, kuria instaliacijas. O vakarais, kai įjungia apšvietimą, muziką, norisi kaip po parodų rūmus vaikščioti. Vadybininko profesiją įgijęs Vilius nestokoja idėjų ir jau mažo, ką sukurs kitais metais.

Prabangos oazės

„Moliūgkiemis“ buvo mūsų, žurnalistų grupės, viešnagės Plungės rajone paskutinė stotelė. Galvos lyg išsiptusios nuo įspūdžių ir informacijos. Labiausiai nustebino, koks turtingas ir įdomus gyvenimas tokiuose ramiuose miesteliuose ir pačioje Plungėje, kurios didmiesčių nepavadinai. O du restoranai – „Oginski Hotel“ ir „Porto“ laisvalaikio centro restoranai – savo meniu, aptarnavimu, patiekalų gurmanskiumu gali konkuruoti su daug kuo. Juk jų virtuvės šefai stažavęsi ne vienos vakarietiškos šalies prabangiausiose restoranuose.

Nustebome, kodėl laisvalaikio centrą pavadino „Porto“. Pasirodo, tai „vartai“ lotyniškai. Direktorė Agnė Šukienė pakvietė ant

V.Mitkus nestokoja idėjų, tad su šeima pats kuria ir moliūgų instaliacijas fotosesijoms.

stogo. Parodė, kad ar į rytus, ar į vakarus asfaltuotais keliais galima greitai pasiekti Mažeikius, Palangą, Klaipėdą, Tauragę ir Šiaulius. Čia atvyksta poilsiautojai iš Palangos, kai atsibosta pliažas ar oras sugenda. Per aštuonis gyvenimo metus iš mažo viešbutelio ir maitinimo įstaigos „Porto“ išaugo apšvietimą, muziką, norisi kaip po parodų rūmus vaikščioti. Vadybininko profesiją įgijęs Vilius nestokoja idėjų ir jau mažo, ką sukurs kitais metais.

Prabangą demonstruojantis „Oginski Hotel“ žavi nuostabia aplinka, kriokliais, fantastiškais vaizdais pur viešbučio kambarių ar restorano langus. Prabangūs automobiliai prie durų liudija, kad čia lankosi turintys gerą skonį, daug matę svečiai. Savininkai Rita ir Juozas Ramanauskai pristato virtuvės šefą Luką Gaudutį. Jo dėka čia galima paragauti įmantriausių patiekalų, kurių receptus sukūrė maniškuo gali konkuruoti su daug kuo. Juk jų virtuvės šefai stažavęsi ne vienos vakarietiškos šalies prabangiausiose restoranuose.

Nustebome, kodėl laisvalaikio centrą pavadino „Porto“. Pasirodo, tai „vartai“ lotyniškai. Direktorė Agnė Šukienė pakvietė ant

porceliano puodukų gerdavo „kafiją“. Sužinojome, kad tai ne pupelių kava, o ažuolo gilių, miežių, morkų ar cikorijos gėrimas. Ji pristatė to meto dvarininkų gyvenimo ypatumus, manieras, tam tikras moterų laikysenos paslaptis... Pavyzdžiui, ką reiškia tam tikri ženklai, skirti patikusiam kavaleriui.

Labai įdomi ir turtinga Oginskio rūmų ir giminės istorija, jų bendravimas su kitais iškiliais to meto žmonėmis. Oginskių dėka Konstantinas Mikalojus Čiurlionis pasuko muziko keliu. Oginskiai rėmė jį ir skatino studijuoti, vystyti savo gabumus.

Apie jo būsimą žmoną Sofiją Kymantaitę-Čiurlionienę, jos pomėgius, gyvenimo būdą sužinojome Kuliuose, kur vyksta edukacija „So-

Vienas didžiausių pasaulyje kelionių gidų leidėjas „Lonely Planet“ rekomendavo 2025 metais aplankyti Lietuvą, kuri tarp 10 pasaulio šalių pripažinta antrąja geriausia šalimi turistams. Norisi pridurti – būtina aplankyti Žemaitiją.

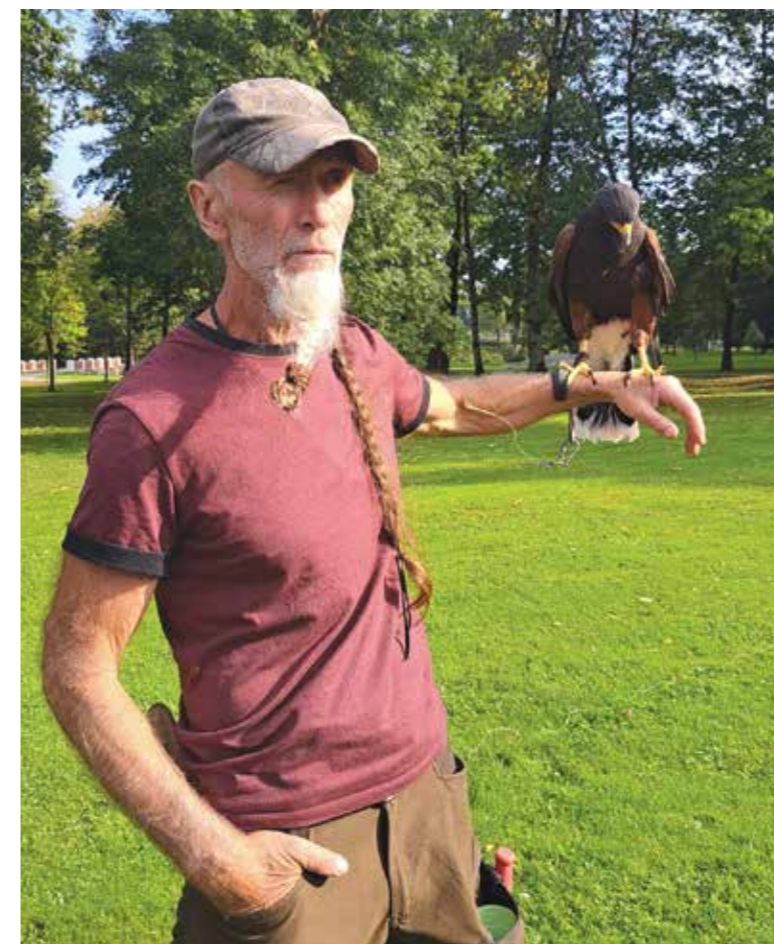
fijos kafijs su senoviniai pyragėliai“. Jos ryšiai su Žemaitija buvo stiprūs: net mano gimtuose Vieksniuose, garsiajame Vaistinės muziejuje nuolat vyksta renginiai, skirti S.Kymantaitėi-Čiurlionienei ir jos šeimai, nes čia gyveno jos tėvai Kymantai.

O Kuliuose XX amžiaus pradžioje kunigaivys jos dėdė Vincencas Jarulaitis, šio krašto švietulys, leides Sofiją į mokslus, bendravęs su Vaizgantū, daręs didelę įtaką kaimo

rengiami S.Kymantaitės-Čiurlionienės festivaliai ir ekskursijos su edukacija, į kurias suvažiuoja menininkai ne tik iš Lietuvos, bet ir iš užsienio.

Kuliuose rengiami S.Kymantaitės-Čiurlionienės festivaliai ir ekskursijos su edukacija, į kurias suvažiuoja menininkai ne tik iš Lietuvos, bet ir iš užsienio.

Sakalininką V.Narkų Oginskių dvaras kartais pasamdo, kad kovotų su parkui kenkiančiais kovarniais.

banduomenei. Buvusioje klebonijoje vyksta ne tik edukacijos, bet ir spektakliai, kuriuos pastatė aktorius Valentinas Masalskis, persikėlęs į Kulių gyventi su žmona. Jis rengia S.Kymantaitės-Čiurlionienės festivalius, į kuriuos suvažiuoja menininkai ne tik iš Lietuvos, bet ir iš užsienio.

Mažai žinomas Kulių miestelis imamas vadinti Žemaitijos kultūros sostine. Čiurlionio pėdsakai ir Šateikiuose, kur Sofijos dėdė kunigas V.Jarulaitis Sv. Evangelisto Morkaus bažnyčioje sutuokė S.Kymantaitę ir M.K.Čiurlionį.

Su paukščiu ant peties

Daug buvo pažinčių su įdomiais, originaliais žmonėmis, ir dabar garbinančiais savo kraštą. Pastebėję keistą užrašą „Sakalynė“ Oginskių dvaro kieme sutikome neeilinį žemaitį. Tai sakalininkas Virginijus Narkus. Ant jo peties paukštis. Manėme, kad tai sakalas, bet Virginijus paaiškino, jog tai Kalifornijos vanagas. Virginijus nėra dvaro darbuotojas. Jį kartais pagal sutartį pasamdo, kad kovotų su parkui kenkiančiais kovarniais.

Paklūsęs šeimininko komandoms Kalifornijos vanagas, prijaukintas ir išmokytas, pademonstravo savo gebėjimus. Didelis ir ilgai trunkantis darbas taip paruošti paukštį. Tai daugybė ilgai trunkančių treniruočių ir specialios metodikos, kurių paslaptis Virginijus saugo. Jis apgalvestauja, kad mažai žinoma apie tai, kokie naudingi įvairiose srityse gali būti apmokyti paukščiai. Toks vanagas praverstų norint išbaidyti dažnai mus, vilniečius, erzinančius sužulėjusius balandžius ar žvirblius, beveik lendenčius į lėkštę, jei valgai lauke.

V.Narkus treniruoja paukščius ir stengiasi atgaivinti senovėje dvaruose buvusią populiarą medžioklę su sakalais. Virginijus nustebino ir savo kuriniais iš ragų, odos ir gintaro: masytūs, vyriški papuošalai. Jis dar ir tautodailininkas.

leško savitumo

Apie meną ir rankdarbius Plungės krašte galima daug kalbėti .... Čia susitikome su garsiu medžio drožėju Antanu Vaškiu, gyvenančiu Plokščių kaime. Jis garsus ne tik Žemaitijoje, apdovanotas „Aukso vainiku“ atminimo ženklu „Už nuopelnus Žemaitijai“, yra sukūręs 64 kryždirbystės objektus. Vėliau matėme jo kopolytulpius, skulptūras įvairiose erdvėse, o čia jis pademonstravo paties pasigaminatus įrankius, su kuriais dirba.

Antanas norinčius išmokyti drožti priima į kursus. Kaip jis sakė, nuo 7 iki 70 metų ir vyresnius. Ir mūsų kolegė Onutė užsidedė, kad važiuos mokytis drožti šaukštus. Vaikai ir suaugusieji mokytis drožimo paslapčių atvažiuoja ne tik iš aplinkinių kaimų ar Plungės – būna net iš Palangos. Kai kurie šio pomėgio neatsisako ir tampa Antano kolegomis, vėliau dalyvauja įvairiuose renginiuose, kur pristato savo darbus.

O kitoje erdvėje – audimo stalė. Kartu su švedėmis 2007 metais projekto metu atgaivintas senovinis žemaitiškas audimas. Čia moterys audžia vadinamuosius kutėnius kilimėlius. Mes kaimuose juos dar matydavome pas močiutes, tokius dryžuotus, prie durų patiestus.

Sužavėjo vienintelė Lietuvoje Platelių dvaro sodybos tradicinių amatų centre įkurta Užgavėnių kauliukų ekspozicija. „Žemaičiai ieško savitumo“ – ne kartą išgirdome šį teiginį. Ir įsitikinome. Ir senovinės, ir dabar gaminamos kaukės, tautiniai būti apmokyti paukščiai. Toks vanagas praverstų norint išbaidyti dažnai mus, vilniečius, erzinančius sužulėjusius balandžius ar žvirblius, beveik lendenčius į lėkštę, jei valgai lauke.

Grafų pėdsakai

Gal dabar ne pats geriausias laikas vaikščioti po Platelių dvaro sodybos parką, bet čia galite pamatyti Raganos uosį, paskelbtą gamtos paminklu, botaniniu gamtos paveldo objektu, apipintą legendomis. Platelių dvaro savininkų grafų de

Šuazel-Gufjė giminės istorija verta atskiro pasakojimo. Nuo Didžiosios prancūzų revoliucijos į Rusiją pasitraukusiam grafiui Ogiustui de Šuazel-Gufjė imperatorius Pavlas 1800 metais padovanojo Platelių dvarą, kurį šį didikų šeima valdė iki 1940 metų. Čia rezidavo pirmoji Lietuvos moteris rašytoja Sofija Tyzenhauzaitė, buvusi Ogiusto sūnaus Oktavijaus žmona. Jos sūnų caras Aleksandras I krikščijai suteikdamas savo vardą, Napoleonas Bonapartas sakė: „Ką aš pajatau malonaus tame žygyje į Rusiją – tai pažintis su Sofija.“

Apie šiuos didikus jau išleistas leidinys – albumas „Grafi de Šuazel-Gufjė: Plateliai–Papilys“. Tai bendras Žemaičių muziejaus „Alka“ ir Biržų krašto muziejaus bendradarbiavimo rezultatas. „Alkos“ muziejuje saugoma išlikusi gausi grafių sukaupta kolekcija: XIV–XIX a. portretai, skulptūros, baldai, knygos, archyvas. Papilio dvaro grafių turtais saugomi Šiaulių „Aušros“ muziejuje.

Poilsio oazė

Plungės krašte didelį įspūdį paliko kaimo turizmo sodyba „Po ažuolais“, įsikūrusi Paplatelės kaime, unikaloje Žemaitijos parko teritorijoje. Ji stebina ne tik tuo, kad yra apjuosta natūraliai gamtoje išaugusiais šimtamečiais didžiuliais ažuolais, vos už 200 m tyvuliuojančiu švariausiu Lietuvoje Platelių ežeru, bet ir šeimininkų Gitanos ir Virginijaus Leliugų sugebėjimu modernius pastatus įkomponuoti tarp kalvų, įrengti lyg natūralius vandens telkinius, sudaryti sąlygas pailsėti šeimoms su vaikais.

Čia savo darbuotojams kompanijos rengia mokymus, konferencijas ar seminarus. Jie laisvalaikį gali patirti įvairių malonumų: čia yra vandens pramogų centras, įvairios erdvės sportui, pasivaikščiojimo po mišką takai. Kaip sakė šeimininkai, „visos sąlygos ir fiziniams, ir dvasiniams atsipalaidavimui“. Galima dviračiais ar pėsčiomis pasiekti kaimynystėje esantį Saltojo karo muziejų arba apvažiuoti 25 km atstumu aplink Platelių ežerą.

Ant kalvos galima pamatyti besiganančius keturis žirgus, kuriems Virginijus neabejingas. Yra čia ir lamų, kuriomis dažniausiai ne tik vaikai, bet ir suaugusieji. Beje, vestuvių ir kitų pokylių organizavimo atsisakė. Per daug vargo būna su įsimaginusiems pokylių dalyviais, kuriems nebėra jokių ribų: palieka kalnus šaukštų, kaskart gresia ir kiti nemalonumai...

Litvakų atminimui

Būnant Plungėje būtina aplankyti unikalų, vienintelį pasaulyje Litvakų atminimo sodą, kurį Mėdsėdžių kaimo įkūrė Eugenijus Bunka, žurnalistas, savo tėvo Jakovo Bunkos vardu pavadinto labdaros ir paramos fondo vadovas. J.Bunka stengėsi įamžinti žydų masinių žudynių vietas, saugoti Lietuvoje gyvenusių žydų atminimą.

Plungėje žydai įsikūrė maždaug XVI amžiuje. XIX amžiaus pabaigoje jie sudarė apie 50 proc. Plungės gyventojų, vėliau mažiau, bet vis tiek jie turėjo didelę įtaką miesto

Garsus medžio drožėjas A.Vaškis iš Plokščių kaimo ne tik pats drožia meno kūrinius, bet ir moko kitus.

Būnant Plungėje būtina aplankyti unikalų, vienintelį pasaulyje Litvakų atminimo sodą, kurį Mėdsėdžių kaimo įkūrė E.Bunka.

gyvenimui. Po karo išlikusių buvo per 200. O šiuo metu jau nebėra nė vieno. Dar išlikę žydų gimnazijos, banko ir kt. pastatai. E.Bunka nusprendė įamžinti žydų istoriją įkūręs Litvakų atminimo sodą, kurio kontūrai atitinka Lietuvos kontūrus. Prieš 5 metus mirusio kompozitoriaus Anatolijaus Senderovo pavarde.

Vienas didžiausių pasaulyje kelionių gidų leidėjas „Lonely Planet“ rekomendavo 2025 metais aplankyti Lietuvą, kuri tarp 10 pasaulio šalių pripažinta antrąja geriausia šalimi turistams. Norisi pridurti – būtina aplankyti Žemaitiją. Tai išskirtinė istorija, autentiška kultūra, įspūdinga civilizacijos nepaliekta gamta, kurioje išradingi žemaičiai sugeba sukurti nuostabias poilsio ar sėkmingam darbui skirtas oazes, pagrįstas tvarumo principais.

Čia ir garsių visame pasaulyje, bet gyvenusių Lietuvoje, pavarės. Pvz., Dovydas Volfonas, Izraelio vėliavos ir valiutos pavadinimo au-

Lengvai paruošiami receptai su varške

senėjimui ar apsaugoti nuo širdies ligų. Tuo tarpu joje esanti geležis, pasak mitybos specialistų, padeda išlaikyti pakankamą energijos kiekį dienos metu, o tai ypač svarbu aktyviai sportuojantiems, dirbantiems žmonėms.

Lietuviško prekybos tinklo „Maxima“ Komunikacijos ir korporatyvinių ryšių departamento direktorė Indrė Trakimaitė-Šeškvienė sako, kad, atsižvelgus į naudingas varškės savybes, ši pieno produktą praratu prisiminti tiems, kurie kiekvieną savaitę vis galvoja darbo pietų meniu ir nori jį pajavairinti.

Pasak jos, galvojant, ką įsidėti į pietų dėžutę, dažnai nesinori investuoti daug laiko. Visgi, I. Trakimaitė-Šeškvienė primena, kad pietūs – svarbūs gerai bendrai ir fosforas ne tik yra kaulinio audinio ir dantų pagrindas, bet ir padeda stiprinti širdies raumenį. Tuo tarpu varškės baltymuose esančios aminorūgštys – metioninas ir triptofanas – teigiamai veikia nervų sistemą bei virškinamąjį traktą.

Šis pieno produktas taip pat praturtintas vitamino B1, padedancio sukurti naujas sveikas ląstelės bei apsaugancio imuninę sistemą. Taip pat varškėje yra vitamino B2, kuris veikia kaip antioksidantas, palaiko gerą odos būklę ir net gali padėti užkirsti kelią ankstyvam

Subalansuoti ir gardūs pietūs – raktas į produktyvią ir darbingą dieną. Pritrūkus idėjų, kokį patiekalą pasiruošti ateinančios darbo dienos pietums, verta atsigręžti į paprastus ir mums puikiai pažįstamus produktus. Vienas iš jų – varškė, kuri, anot mitybos specialistų, yra ne tik itin maistinga, bet ir vertinga sveikatai naudingų medžiagų.

mikroelementų, teigiamai veikiančių sveikatą. Varškėje esantis kalcis ir fosforas ne tik yra kaulinio audinio ir dantų pagrindas, bet ir padeda stiprinti širdies raumenį. Tuo tarpu varškės baltymuose esančios aminorūgštys – metioninas ir triptofanas – teigiamai veikia nervų sistemą bei virškinamąjį traktą.

Mitybos specialistai vieningai sutaria, kad varškė – vienas naudingiausių rauginto pieno produktų, kuriame yra gausu įvairių naudingų maistinių medžiagų, vitaminų ir

Sveikuoliški varškėčiai be miltų

Reikės:

- 120 g pusriebės varškės;
- 10 g maltų avižų dribsnių;
- 1 vnt. kiaušinio;
- 5 g medaus;
- grietinės.

Gaminimas

Į dubenėlį sudėkite varškę, maltus avižų dribsnius, įmuškite kiaušinį, įpilkite medaus. Tuomet viską gerai išmaišykite, formuokite nedidelius 1 cm storio

blynelius ir kepkite apie 20 min. iki 175 laipsnių įkaitintose orkaitėje. Ragaukite su grietine ar mėgstamais pagardais.

Varškės blynėliai

Reikės:

- 200 g pusriebės varškės;
- 1 vnt. kiaušinio;
- 100 ml pieno;
- 3 v. š. miltų;
- 2 v. š. cukraus;
- 1 a. š. vanilinio cukraus;
- 5 g kepimo miltelių;
- druskos;
- kepimo aliejaus;
- mėgstamos uogienės arba šviežių uogų.

Gaminimas

Į dubenį suberkite cukrų, įmuškite kiaušinį ir gerai išpla-

kite. Sudėkite varškę, įberkite šiek tiek druskos ir vėl gerai išplakite. Į gautą masę suberkite miltus, kepimo miltelius, įpilkite pieno, vėl viską išplakite. Įkaitinkite keptuvę, įpilkite šiek tiek aliejaus ir kepkite norimo dydžio blynėlius. Patiekite su uogomis, uogiene ar medumi.

Varškės užtepėlė su daržovėmis

Reikės:

- 100 g pusriebės varškės;
- 40 g raudonosios paprikos;
- 50 g agurko;
- 10 g česnako;
- kario ir raudonosios paprikos miltelių, druskos, pipirų (pagal skonį).

trinkite su prieskoniais. Tuomet viską gerai išmaišykite. Tam rekomenduojama naudoti virtuvinį kombainą ir viską sutrinti iki vientisos masės.

Užtepėlę galite patiekti su šviežiomis daržovėmis arba valgyti vieną. Šią užtepėlę šaldytuve laikyti galite apie savaitę, tačiau ne ilgiau, nei galioja pati varškė.

Gaminimas

Mažais gabalėliais susmulkin- kite visas daržoves, varškę su-

Skanaus!

Grikių blynėliai su varške

Reikės:

- 200 g grikių;
- 1 vnt. svogūno;
- 100 g pusriebės varškės;
- 3 vnt. kiaušinių;
- 4 v. š. miltų;
- aliejaus;
- graikiško jogurto;
- druskos, pipirų, mėgstamų prieskoninių žolelių (pagal skonį).

Gaminimas

Grikius išvirkite pagal instrukciją, kurią rasite ant pakuotės. Nepamirškite įberti druskos. Svogūną supjaustykite nedideliais kubeliais. Keptuvėje įkaitinkite šlakelį aliejaus, pakepinkite supjaustytus svogūnus, kol suminkštės.

Varškę lengvai pertrinkite, tuomet grikius sumaišykite su varške ir kepinkite svogūnais, viską dar kartą išmaišykite. Į dubenį įmuškite kiaušinius, suberkite miltus, įberkite druskos, pipirų ir viską labai gerai išmaišykite. Jei masė pasirodys per tiršta, įpilkite šlakelį vandens.

Keptuvėje įkaitinkite aliejų ir šaukštu dėkite blynų tešlą, formuodami ponus blynėlius. Kepkite iš abiejų pusių po kelias minutes, kol blynėliai gražiai apskrus. Patiekite su graikišku jogurtu.

Varškės apkepas su ryžiais

Reikės:

- 3 vnt. kiaušinių;
- 4 v. š. cukraus;
- 500 g ryžių;
- 400 g pusriebės varškės;
- 1 a. š. vanilinio cukraus;
- 1 a. š. kepimo miltelių;
- druskos (pagal skonį).

Gaminimas

Kiaušinių trynius išsukite su cukrumi ir sumaišykite su išvirtais ryžiais, į gautą masę įmaišykite varškę,

druską ir kepimo miltelius. Perkelkite tešlą į kepimo popierių išklotą skardą. Apkepą kepkite 180 laipsnių temperatūroje, kol iškilis ir lengvai paruduos.

Reklamos ČIA neišjungsi

Dėl reklamos „Valstiečių laikraestyje“ kreipkitės el. p. reklama@kaimozinios.lt, tel.: 8 687 35 121, 8 640 46 608, 8 640 46 607

TELELOTO lošimo Nr. 1492 (2024-11-10)

- Visa lentelė – 19 458 (1 x 19 458) Eur Eur
- Istrižainės – 24,00 Eur
- Eilutė – 2,00 Eur
- Keturi kampai – 8,00 Eur
- 53 20 09 33 24 38 71 28 74 58
- 16 03 73 72 55 21 02 04 32 26
- 45 61 01 31 43 17 41 39 19 44
- 56 59 11 52 23 57 35 27 60 68 18
- 22 54 62 30 29 51 08

Papildomi prizai:

Automobilis Nissan Juke – bil.Nr. 0231570

TV turnyras 500 Eur į namus – bil.Nr. 0040459, 0094882, 0162686, 0199903, 0071779, 0003026

Pakvietimas į TV studiją – 009*723, 002*828, 009*087.

Prognozė:

Aukso puode bus – 500 000 Eur

Valstiečių laikraštis

KUPONAS

Su šiuo kuponu asmeniniai skelbimai spausdinami nemokamai. Tai „Valstiečių laikraščio“ dovana savo skaitytojams. Užpildykite kuponą ir išsiųskite redakcijos adresu A. Goštauto g. 8-233, Vilnius, LT-01108.

Skelbimo tekstas: _____

_____

_____

Kreiptis: _____

_____

Skelbimai spausdinami eilės tvarka. Neįskaitomai parašyti skelbimai nebus spausdinami.

Valstiečių laikraštis

VYRIAUSIOJO REDAKTORIAUS PAVADUOTOJAI:

Violeta Liukaitienė, v.liukaitiene@kaimozinios.lt

Arvydas Praninskas, a.praninskas@kaimozinios.lt

TECHNIKOS KIEMAS – Adomas Grinius, (8 5) 203 10 22

KRAŠTO KORESPONDENTAI:

MARIJAMPOLĖ:

Rima Kazakevičienė, +370 665 16 623

DAILININKAS

Rimantas Dovydenas, +370 612 75 329

INTERNETINIS PORTALAS VALSTIETIS.LT

Valdas Vižinis, v.vizinis@kaimozinios.lt

Šakių rajono savivaldybės administracija (kodas 188772814; buveinė Bažnyčios g. 4, 71115 Šakiai) skelbia nekilnojamojo turto pardavimą viešame aukcione:

2024 m. gruodžio 4-5 d.:

1. Buto (plotas 39,17 kv. m), adresu: Šakių r. sav., Barzdų sen., Bukiškių k., Sūdūvos g. 1-4.
2. Šarvojimo salės (plotas 83,12 kv. m), adresu: Šakių r. sav., Kudirkos Naumiestis, Tiltu g. 7-1.
3. Kalvės (plotas 94,19 kv. m), 0,1005 ha žemės sklypo, adresu: Šakių r. sav., Kudirkos Naumiesčio sen., Panovių k., Ūkininkų g. 4.
4. Vaikų darželio (plotas 607,65 kv. m), kiemo statinių, 0,4020 ha žemės sklypo, adresu: Šakių r. sav., Kudirkos Naumiesčio sen., Panovių k., Juozo Lingio g. 1.

Objektų apžiūros organizuojamos iki registracijos į aukcioną pradžios, iš anksto individualiai suderinus laiką.

Aukciono sąlygos skelbiamos interneto svetainėje www.sakiai.lt skiltyje „Administracija. Aukcionai“ ir interneto svetainėje <https://www.eaukcionai.lt/evs/>. Informaciją teikia Šakių r. savivaldybės administracijos Biudžeto, turto ir strateginio planavimo skyriaus vyriausioji specialistė Irmunda Cepulionienė, tel. +370 345 66109, el. p. irmunda.cepulioniene@sakiai.lt.

(Užs. 148)

Patikslintas pranešimas: APIE PANEVŽIO RAJONO LIBERIŠKIO ŽEMĖS ŪKIO BENDROVĖS REORGANIZAVIMĄ IR PARENGTĄ REORGANIZAVIMO PROJEKTĄ

Patiksliname 2024-11-05 laikraestyje publikuotą pranešimą (užs. Nr. 145) taip: Panevėžio rajono Liberiškio žemės ūkio bendrovė, juridinio asmens kodas 268573460, buveinė registruota adresu: Naujamiesčio g. 1, Liberiškio k., Panevėžio r., duomenys apie bendrovę kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre (toliau – **Bendrovė**) informuoja, kad yra parengtas Bendrovės reorganizavimo projektas, kurio pagrindu Bendrovė yra skaidoma padalinant į dvi bendroves: Bendrovę ir dalies atidalinamo turto, teisių bei pareigų pagrindu sukuriama naują juridinį asmenį, tos pačios teisinės formos bendrovę, ŽŪB „Liberiškės“ (bendrovės teisinė forma bus žemės ūkio bendrovė, buveinė bus registruota adresu: Naujamiesčio g. 1, Liberiškio k. Panevėžio r., duomenys apie bendrovę bus kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, juridinio asmens kodas bendrovei bus suteikiamas teisės aktų nustatyta tvarka, po reorganizavimo įregistruos bendrovės įstatų juridinių asmenų registre), (toliau – **Atskiriama bendrovė**), kuri veiks kaip savarankiškas juridinis asmuo. Reorganizavimo projekte nurodyti turtas ir įsipareigojimai, su jais susijusios teisės ir pareigos bei teisės ir pareigos pagal Bendrovės sudarytus sandorius, kurie yra priskirti Atskiriamai bendrovei, peris Atskiriamai bendrovei ir bus įtraukiami į jos buhalterinę apskaitą nuo priėmimo-perdavimo akte, pasirašoma tarp Bendrovės ir Atskiriamos bendrovės po reorganizavimo užbaigimo, nurodytos dienos. Reorganizavimo projektas nustato, jog tokia diena negali būti vėliau nei 30 dienų po reorganizavimo pabaigos.

Su parengtu reorganizavimo projektu, naujais Bendrovės įstatais, Atskiriamos bendrovės įstatais galima susipažinti darbo dienomis nuo 09.00 iki 16.00 val., susiderinus konkrečių laiką ir vietą telefonu +370 687 25487 arba el. paštu info@liberiskis.lt iki reorganizavimo pabaigos (dienos, kai Bendrovės ir Atskiriamos bendrovės įstatai bus įregistruoti Juridinių asmenų registre). Reorganizavimą numatoma baigti iki 2024 m. gruodžio 31 d.

Vadovas

(Užs. 147)

PERKA

Transportą, žemės ūkio techniką

Automobilių (1970–2022 m. ir su defektais) supirkimas ir utilizacija. Atsi-skaitome iš karto. Pasimame patys. Skambinti tel. +370 675 71 801.

(Vln. 1034)

Įvairūs

Kolekcininkas perka ženklukus, monetas, popierinius pinigus, senus atvirukus, fotografijas, meno kūrinius, paveikslus. Skambinti tel. 8 617 81 272.

(P. p)

PASLAUGOS

Rimtam ūkininkui išnuomojama, ilgam laikui, 8,52 ha dirbamos žemės Panevėžio rajone, Padvarninkų kaime. Sklypas tiesiog prie asfaltuoto kelio. Skambinkite +370 692 50786.

(P. p)

Šilumos siurbliai ORAS - VANDUO

+370 672 20678

(Užs. 146)

ŠILTINAME sienas, stogus ir grindis, užpildant oro tarpus ekovata ir termoputa. Tel.: 8 682 37 022.

(Užs. 7)

UAB „Dzūkijos miškas“ Lietuvos miško savininkų asociacija

PERKAME MIŠKĄ SU ŽEME ARBA IŠKIRTIMUI

- Darome miškotvarkos projektus
- Rėžiame biržes
- Konsultuojame miško savininkus

Kreiptis tel. 8 687 72 814 el. p. raimundas@dzukijosmiskas.lt www.dzukijosmiskas.lt

(Užs. 3)

ągaras

PERKA KARVES, BULIUS, TELYČIAS

8 800 08 801

ATSISKAITOME IŠ KARTO! Pagal skerdėnį ir gyvų svorį. Brangiai mėsainius

(Užs. 1)

PADANGOS MONTUOJAME

SUNKVEŽIMIŲ, TRAKTORIŲ, LENGVŪJŲ AUTOMOBILIŲ PADANGAS BALANSUOJAME RATUS

Tel. 8 687 19443

Kelmė, Amatinkų g. 2

Darbo laikas: 8-18 8-14

(Užs. 4)

REKLAMA: 8 687 35 121, 8 640 46 608, 8 640 46 607 (reklama@kaimozinios.lt)

SKELBIMAI PRIIMAMI:

VILNIUJE, A. Goštauto g. 8-233, nuo 9 iki 17 val. Tel. (8 5) 203 10 22 (skelbimai@kaimozinios.lt), VILNIUJE, Laisvės pr. 60 (Spaudos rūmai, 12 aukštas), kab. 1211. Tel./faksas (8 5) 242 80 65, darbo laikas I, III, IV 15.00–18.00 val.

PRENUMERATA IR PLATINIMAS: (8 5) 203 10 22, 8 640 46 607 (prenumerata@kaimozinios.lt).

Laikraštis leidžiamas nuo 1940 metų. Spausdina Polska Press Sp. z.o.o. Oddział Poligrafia. Ofsetinė spauda. 4 sp. lankai. Tiražas 12 340 egz. Indeksas 0127; ISSN 1021–4526

Leidėjas – uždaroji akcinė bendrovė „Kaimo žinios“, A. Goštauto g. 8-233, LT-01108 Vilnius. El. paštas redakcija@kaimozinios.lt.

Kaimo žinios

DIREKTORĖ Ingrida Misiukevičienė

Rankraščiai nerecenzuojami ir negrąžinami. Už skelbimų ir reklamų turinį bei kalbą redakcija neatsako. Taip laikraestyje žymimi užsakomieji straipsniai

Nuotraukos: VL archyvo, scanpix.lt, flickr.com, pixabay.com.

Liūdnas rekordas

Didžiausiam pasaulyje Amazonės atogrąžų miške per keturis dešimtmečius buvo iškiristas plotas, prilygstantis Vokietijos ir Prancū-

zijos plotui kartu sudėjus, atskleidė tyrimas. Per devynias šalis besidriekiančios Pietų Amerikos džiunglės laikomos labai svarbiomis kovo-

jant su klimato kaita dėl jų savybės sugerti planetą šildantį anglies dioksidą iš atmosferos. Miškų kirtimas, daugiausia kasybos ir žemės ūkio tikslais, lėmė, kad nuo 1985 iki 2023 m. Amazonės džiunglės sumažėjo 12,5 proc., teigia mokslininkų ir nevyriausybinių organizacijų kolektyvas RAISG. Tai prilygsta 88 mln. ha miškų, kurie buvo prarasti Brazilijoje, Bolivijoje, Peru, Ekvadore, Kolumbijoje, Venesueloje, Gajanoje, Suriname ir Prancūzijos Gvianoje. RAISG ekspertai pranešė apie spartėjančią Amazonės transformaciją ir nerimą keliantį žemės plotų, kuriuose anksčiau augo miškas, naudojimo kasybai, pasėliams ar gyvulininkystei, didėjimą.

1,7 tūkst. laiškų

Dauguma žmonių bijo gauti laišką iš mokesčių inspekcijos. Tik pagalgvokite apie vokiečių, kuris gavo net 1,7 tūkst. tokių laiškų. Vietos laikraštis pranešė, kad įvykus administracinei klaidai, vertai Franzo Kafkos romano puslapių, prie šio žmogaus namų durų atkeliavo visas kalnas mokesčių korespondencijos, sukrautos į 10 dėžių. Vokietijos finansų ministerija atsiprašė už „techninę klaidą“, gerokai nustebinusių vyrų iš Kvikborno miestelio Šiaurės Vokietijoje. „Finansų ministerija susisieki su mokesčių

mokėtoju ir jo atsiprašė“, – sakė ministerijos atstovė spaudai. Ministerija pasiūlė laiškus atsiimti (visi jie buvo identiški) ir sunaikinti, tačiau vyras tokio pasiūlymo atsisakė kaip nebūtinu. Didžiausia Europos ekonomika pirmąją daugelyje pažangių pramonės šakų, tačiau garsėja biurokratinėmis keistenybėmis. Net ir pats kanceleris Olafas Šolzas yra prisipažinęs, kad vokiška biurokratija jį glumina. 2022 m. jis skundėsi, kad dėl paso ir ID kortelės atnaujinimo turėjo kreiptis asmeniškai, o ne internetu.

Suėmė dešimtis mafijozų

Italijoje vykdamas plataus masto kovos su organizuotu nusikalstamumu operaciją buvo sulaukta dešimtys įtariamų mafijos narių, pranešė policija. Karabinierių teigimu, per reidus, kurių taikiniu buvo pietiniame Kalabrijos regione aktyviausiai veikianti grupuotė „Ndrangheta“, areštuoti 59 asmenys. Sulauktytieji kaltinami įvairių rūšių nusikalstama veika, įskaitant prekybą narkotikais ir ginklais, reketu ir smurtu. Ne vienas įtariamasis sulauktytas Katancaro provincijos Lamecijos Termės mieste. Dauguma jų atsidūrė už grotų, nors keletui skirtas namų areštas. Italijos valdžia jau ne vieną dešimtmetį kovoja su organizuotu nusikalstamumu šalyje. „Ndrangheta“ yra viena iš daugybės mafijos organizacijų, turinčių ryšių su tarptautiniais nusikaltėlių tinklais.

Nukirto pirštus

Irano valdžia amputavo pirštus dviem už vagystes nuteistiems vyrams, pranešė teisių gynimo organizacijos. Ši pagal Islamo respublikos baudžiamąjį kodeksą leidžiama bausmė taikoma gana retai, tačiau aktyvistai ją smerkia kaip pasibjaurėtiną ir neteisėtą. Skelbiama, kad Urmijos miesto kalėjime Irano šiaurės vakaruose dviem kurdų kilmės broliams giljotinos mašina buvo nukirsta po keturis dešines rankos pirštus. Po to jie buvo perkelti į ligoninę medicininei priežiūrai, priduriama pranešime. JAV įsikūrusi Žmogaus teisių aktyvistų naujienų agentūra (HRANA) pranešė, kad Shahabas ir Mehrdadas Teimouri buvo suim-

ti 2019 m. dėl kaltinimų vagyste ir nuteisti kalėti bei amputuoti pirštus. Nuo 2000 m. sausio Irano valdžia amputavo pirštus mažiausiai 131 vyrui. Tačiau pastaraisiais metais tokie nuosprendžiai buvo vykdomi rečiau.

Užvers „Pragaro vartus“

Turkmėnistano valdžios atstovai pranešė apie ketinimą surinkti gamtines dujas – šalyje liepsnojančių „Pragaro vartų“ kuro šaltinį, o pačią dirbtinę ugniaduobę dėl to

gali tekti uždaryti. Toks sprendimas priimtas šaliai besistengiant mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas. 20 m gylio Darvazos krateris atokiame Karakumų dykumos

ruože liepsnoja jau ne vieną dešimtmetį, o jo liepsnas kursto metano dujas, iš po žemių besiskverbiančios po 1971 m. įvykusios avarijos, kai sovietai mėgino šioje vietovėje įrengti gręžinį. Nuo to laiko krateris tapo turistų traukos centru, tačiau Turkmėnistano valdžia yra pareiškususi susirūpinimą dėl to, koks gali būti ilgalaikis šio kriokiančio dujų nuotėkio poveikis sveikatai ir aplinkai. „Mes intensyviai gręžiame gręžinį, kad surinktume dujas Darvazoje. Tą darome sąmoningai, emisijoms sumažinti“, – šalies sostinėje Ašchabade vykusiame energetikos forume sakė valstybinės dujų kompanijos „Turkmengas“ pirmininkas Maksatas Babajevas.

Uždarė paskutinį

Suomijoje uždaromas paskutinis Europoje likęs Lenino muziejus. Suomijos Tamperės mieste 1946 m. įkurtas Lenino muziejus yra paskutinis iš kelių tokių muziejų, skirtų buvusiam sovietų vadui Vladimirui Leninui ir XX a. įsteigtų Europoje. Pastate, kuriame Leninas ir Stalinas pirmą kartą susitiko per slaptą bolsėvikų susirinkimą 1905 m., įsikūręs muziejus užvers duris ir bus atnaujintas. Muziejaus direktorius Kalle Kallio sakė, kad jį uždaryti nuspręsta dėl to, kad pava-

dinimas „neatspindi istorijos, kurią norime perteikti“. „Dėl pavadinimo kai kurie žmonės mano, jog tai kažkokia blogio šventykla“, – sakė jis. Valstybės finansuojamas muziejus 2016 m. perkėlė dėmesį nuo Lenino gyvenimo istorijos į sovietinę istoriją ir niekaip nėra susijęs su Rusijos valstybe, tačiau jo pavadinimas „tapo našta“, ypač po Rusijos invazijos į Ukrainą 2022 m., aiškino K. Kallio.

Medinis palydovas

Su kompanijos „SpaceX“ raketa į kosmosą pakilo pirmasis pasaulyje medinis palydovas, dalyvausiantis Tarptautinės kosminės stoties apdirbimo misijoje, pranešė jį sukūrę konstruktoriai iš Japonijos. Kioto universiteto mokslininkai mano, kad prietaisui sugrįžus į atmosferą medinė jo konstrukcijos dalis turėtų sudegti, tokiu būdu galimai išvengiant palydovui grįžtant į Žemę nuo jo atsiskiriančių metalo dalelių „lietaus“. Kūrėjų teigimu, tokios dalelės gali daryti neigiamą poveikį tiek aplinkai, tiek telekomunikacijoms. Kiekvienas eksperimentinio dėžutės formos palydovo „LignoSat“ šonas yra vos 10 cm ilgio. Palydovas siųs duomenis mokslininkams, kurie žiūrės, ar nėra per didelės įtampos požymių, ir stengsis nustatyti, ar palydovas gali pakelti

ekstremalius temperatūros pokyčius. „Nemetaliniai palydovai turėtų tapti vyraujančia tendencija“, – šiais me-

tais įvykusioje spaudos konferencijoje sakė astronautas ir specialusis Kioto universiteto profesorius Takao Doi.